Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дуьйна • ШОАТТА, 23 ИЮНЬ, 1979 ШУ. • № 75 (6050). • Мах 2 кепиг.

БРИГАДНИ ПОДРЯДА— ШЕРРА НИКЪ

Иттлагіча пятилетна дукълагіча шера план хана хьалха кхоачашъяра доккхий декхараш тІелаьцнад Нохч-ГІалгІайчен гІишлошъяра организацеша. Уж толамца кхоачашдара «ТІехьабусараш боцаш бе болх» яхача девизагІа шерра социалистически яхь йоаржайнй республикерча гІишлонхоша. Дуккхача гІишлон организацеша баьзза пайда ийбу шоай кхоачамехи торонехи. ХІара гІишло хьалъеча шерра юкъехкуьйла йолаьй социалистически яхье хьалха латтерий опыт, тІа-тІа дукхагІа хулаш латт бригадни подрядагІа къахьегаш йола бригадеш, хьалхен плани тІаийца декхараши толамца кхоачашдара хІара коллективаша, хІара гІишлонхочуна тІалатта бехктохкам айбаьб. Уж а кхы а балхаш дарах дІадахача шераш хаддаьза тІехьабусаш хиина республикера гІишлонхой пачхьалкхен план толамца кхоачашдеш дІаболабехнаб. ДІабахача ших бетта подрядни гІишлошъеча организацеша шоай кхоаца гІишлон-монтажни балхаш дара пачхьалкхен план 104 процент кхоачашйир. Укх шера ших бетта совхьа цу юкъа дахрел кхо процент дукхагІа гІишлон балхаш даьд республикерча гІишлонхоша.

ГІишлошъяра эффективность лакхъяра этара толамагІа йола метод ше хилар хьахьекхад бригадни подрядо. КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенеш гІишлонхошка толамца кхоачашъяйтара боккхача лоархІаме гІулакх да бригадни подряд шерра гІишлошъеча юкъекхуьйлийта. Цу кердача методагІа къахьегача гІишлонхошна тІехьхоачашъю къахьегама оасарле лакхъяра задамеш, лоацъю гІишлош хьалъеча болх беш йоахкаш йола за, дикка холлуш кІезигагІу гІишлош хьалъярга дІадоадаш дар. Дукхьал экономически хьокхамаш тоадерах совгІа, бригадни хозрасчето лакхбу хІара гІишлонхочун, бригада бехктохкам.

ГІишлош хьалъеча бригадни подряд юкъейоалларах доккха беркат дала кхета а даь, укх тІехьарча шерашка вай республикерча гІишлонхошта юкъе дукха кхетама болх бу цу кердачох лаьца. Дукхьал укх шера цунах лаьца гІишлонхошца 250 совгІа беседа яьй бригадни хозрасчетах дика кхеташ болча специалисташа. Из кердадар шерра гІишлошъеча юкъедоаладара хетаьв 96 гІишлонхой юкъера собраш хиннай. Беседаш еча хана, собранешка къамелаш даьраш къаьгга хьахьекхад, республикера беррига бригадашка гІишлонхойн бригадни подрядагІа къахьегара тІехьа хилар.

Бригадни подрядагІа гІишлонхошка къахьегийтар чІоагІа пайдана гІулакх хилар хьахьокхаш дола дукха масалаш доаладе йиш я. Нохч-ГІалгІай гІишлошъеча управлене СМУ-2 Социалистически Къахьегама Турпал Хадржиев Шамсудин корте латта комплексни бригада коллективе хозрасчетагІа болх беш я. Цхьаккха гІишлонхо вац укхаза шиъ е кхоъ балха говзал йоацаш. Цудухьа вІаштІехьдоал цун «колагара дІоагІашка кхаччалца» яхача методагІа къахьеге. ДІадахача шера бригадерча гІишлонхоша кхоачашдаь гІишлон-монтажни балхаш цхьа миллионе 202 эзара сом мах болаш хилар. Юкъера лаьрхІача бригадерча хІара гІишлонхочо 8900 сома мехка гІишлон балхаш дир. ГІишлош хьалъярга дІабода мах лохбарах пачхьалкхена 20 эзар сом пайда бир. 180 — 200 процент дийнахьара норма кхоачаш ца еш цхьаккха смена дІаяхийтац бригадо. Шиъ кхе шера задани кхоачаш а ях тІайоагІача пятилетна чотах къахьегаш а из хІана. Ишттa производственни технико-экономически хьокхамаш долаш цхьаккха бригада яц № 2 болча гІишлон-монтажни управлене. Бригадни подрядагІа къа а хьегаш, ишттa дика толамаш доахаш я СМУ-7 Ю. Ф. Никишин корте латта гІишлонхой бригада, кхыраш.

ГІишлошъеча бригадни подрад юкъейоалар иштта пайдана долга ховшехьа а, «Нохч-ГІалгІай республикерча гІишлошъеча организацешка эсала лел бригадни хозрасчетагІа болх беш йола коллективаш дукхагІа хулийтаргІа. РеспубликерчаІ йоккагІа лоархІача гІишлошъеча организацеша: Нохч - ГІалгІай гІишлошъеча управлене, «Чечингсельстрой» тресте бІаьи бригадаш я болх беш. Царех ох бІаь гаргга йола коллективаш мара яц бригадни подрядагІа къахьегаш. Уж а дукхагІъераш нахьата тІа мара яц бригадни хозрасчетагІа къахьегаш. ДІахо уж сиина дола гІулакхаш ца кийсдалийта хьажа беза хІара гІишлон организаце кулгалхой, общественни организацеш.

ХозрасчетагІа къахьегачъ бригадаша шоай производственни хьокхамаш дика хилийтарах совгІа, гІишлошъеча брак кийсъалийтац, эксплуатаце дІалу гІишлош дикка тІехдикех мара хилийтац, дукха гІишлон материалаш кхою, йиллача хана дикка хьалха йистейоах хьаьтеш йола объекташ. Иштта къахьегача гІишлонхой бригадай опыт шерра йоваийта еза массанена а.

Цхьайолча гІишлошъеча организацеша формально леладу бригадни подряд балха юкъейоаларa гІулакх, производство инженерно-технически даьхье Іалашъелга, йоаххо яц кхоачашде дезача балхашта дуккхача хана лаьрхІа йола планированиe яра, хьалъеш йола гІишлош мел эшача материалашца Іалашъяра. Бригадни подрядагІа гІишлонхоша беш бола болх лерттІа дІабахар дуккхача даькъе заказчикех тийша да. Йиллача хана ше хьалъеш йола объект хозрасчетагІа къахьегача коллективага йистеяккхийтара уж декхарийла ба цига мел эшаш йола средствеш, проектно-сметни документаци, оборудовани, гІишлон материалаш Іалашъе. Лоаца аьлча, цІенхаштта тоаде деза материально-технически Іалашо елга.

Вай мехка цІи хоза йолча Социалистически Къахьегама Турпала Н. Злобина методагІа къахьегача бригадана дог гІоздоаха къахьегама толамаш доах, цунга хьежжа лакхлу гІишлонхоша ийду аланеш, ханал хьалха гІишлош эксплуатаце дІателарах душ йола кхчан времеш. Цунца совбоал гІишлонхой материальни безам, тІа-тІа шоай хьокхамаш тоадара тІаккхуь уж. Иштта уж къахьегаш хиларах доккха беркат доал пачхьалкхена а. Цу лоархІамеча балха тІа заказчиний, проектировщикий, материально-технически Іалашо ерий оагІонтахьара цхьаккха тайпа кхоачамбоацар ца кийсдалийтара хаддаьза тІехьожам лоаттабе декхарийла я партийни организацеш, халкъа тІахьожама группаш.

Бригадни подрядагІа къахьегача коллективо керттердар лархІа йиш яц генподрядгІен шиъ кхоацен гІишлонмонтажни балхаш дара план кхоачашъяр, керттердар да йиллача хана е ханал хьалха объект йистеяккхар. Цу гІулакха тІеерзае еза кердача методагІа къахьегарий ерригa торонаш. Шоай бехкагІа а доацаш гІишлонхоша балха хи эсхьа йоаелта кІендаь дІадаиккха деза хІара гІишло хьалъечарa. Шерра никъ бала беза бригадни подряда, дукхагІа хилийта еза цу методагІа къахьега коллективаш.

Цхьан комплексагІа чуэц

Шерра доаржадаь дІахьош да хІана ка бола ялат чуяцара балхаш Сунженски районa «Путь к коммунизму» колхозе. Мукх а кІа а 1200 гектара тІа да. Цунах 85 процент хьаьдара ардари къаьст-къаьста долаши дисар уж балхаш цхьана деши чуэца лаьрхІад.

Деррига балхаш ипатовски методах цхьан комплексагІа чакхдоахаш да.

Социалистически яхьа итог хІара дийнахьа ю. ДинагІбола болхлой белгалбоах, царех пенгалеташ тІа, радио чу гІолла дувцаш, ахчаш совгІаташ деш.

ХІанзе гучабаьнаб яхье хьалхалаттараш а. Декхарех геттара дика лоархІаю ялат хьокхаш касарех Іодуллача Кузин Иван Федоровича кулгалду звено, оасаре къахьег комбайнера Грибенников Виктор Михайловича.

Х. МАГОМЕТОВ.

СУРТАШ ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза комбайнер В. М. Грибенников, звеньевой И. Ф. Кузин, инженер Н. М. Нетребо; шоллагІча сурта тІа цу колхоза ялат чуэцаш да.

И. ПЛИЕВА сурташ.

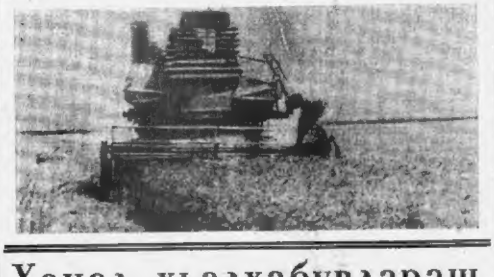

Ханал хьалхабувлараш

Пятилетни задани В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаяьй Старогрозненски бурув тохара балхий управлене бурув деттача бригадаша. Царна юкъе хьалхалаттачарех я буровой начальникаш Шулинин Иван Макаровичи Шлецов Владимир Дмитриевичи корте латта бурувдеттарий коллективаш. Пятилетна хьалхарча диъ шера план хІаьэлехьа тІехкхоачаш а я. тІадоагІача шера чотах бІаьш метраш бурув техад цар.

ТкъоалагІча июнага кхачалехьа ох шера пленал совгІа 485 метр бурув техад Цаплин Владимир Яковлевича кулгалдеча «Хамкала-2» яхача буровой коллективо. Цул дукха тІехьабусаш бек Воробьев Николай Федорович корте латтача № 1006 йолча буровой лаьттан чекаш технараш а. Цар 20 июне ах шера план тІехкхоачашъярах рапорт делар. Цу денга шоллагІча ах шера календарагІа цар теха бурув 475 метр хилар. Шоана укх шера тІаийца декхараш тІехкхоачашдеш я Шулинин Георге. Светирь Владимира кулгалдеча буровой коллективаш. ХІаьэлехьа ялх бетта заданел совгІа итташ метраш бурув а техa хьанаре къахьегаш я уж коллективаш а.

х х х

«ТІехьабусараш боцаш бе болх» яхача ростовчаний инициативагІа шерра социалистически яхь йоаржаяьй Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача заводе. Мехкадьтта продукци арахецара ялх бетта план 20 июне кхоачашъяьй коллективо. Юхедисача итт дийнахьа планагІа лаьрхІачул совгІа по арахецаргья бІаьш эзараш сомий мехка товарни продукци.

Предприяте цекашта юкъе ларкача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай Колесников Анатолий Алексеевич корте латтача цхьоалагІча цеха болхлоша. Цар кхы а хьалха кхоачашъяьй мехкадьтта продукци арахецара ах шера план.

х х х

«ХІара балха дена — динала Знак» яхача девизагІа къахьегаш бе «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни завода болхлой. Цаьккха хиннача тайпара дика толамаш доахаш ба уж пятилетка дукълагІча шера. Продукци маьхала яккхара ах шера план 8 июлен бетта задани 21 июнен кхоачашъяьй. Ялх бетта заданел совгІа хІаьэлехьа маьхала яьккхай 84 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. хІаьта бетта заданел совгІа маьхала яьккхай 11 эзар сома мехка продукци.

Социалистически яхье хьалха латт Коновалов Михаил Александровичи Дубровин Александр Андреевичи корте латтача электронно - монтажни гальванически участкий коллективаш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Толаме къахьег

Грозненски швейни производствени объединене цехашта юкъе хьалхалаттачарех я берий барзкъаш тега Мустафина Екатерина Алексеевнас кулгалду № 2 йола цех.

Тоъал ха я уж ах шера план кхоачашъяь а баьшна июль бетта чотах къахьегаш бола, ялх бетта планал совгІа коллективо арахийцай 50 эзар сома продукци.

Коллективе тІехдика къахьегарца белгалбаьша ба социалистически яхье котало лелаеш бола швейно-мотористкаш Петросян Розе Ирхановна, Идрисова Розе, Дымова Любовь Васильевна, Гурьянова Таня, иштта кхыбараш. Цар хІара денна шоай нормаш 120 — 125 процент кхоачашъю.

• • •

Лакха къахьегама оасарло йолаш болх беш я Грозненски шурий комбинатера Ильченко Таисия Васильевнас кулгалду шушашка шура чуютташ йола коммунистически къахьегама бригада.

Бригада къахьегамe оасарле лакха хилар хьагойт цар 11 июне ах шера продукци арахецара а маьхалъяккхара а план кхоачашъяь хиларо. Бутт чакхбалале планал совгІа 300 тонн шура шушашка чу а етте дІайохьийтаргья бригада. Берригача а членаша шоай нормаш тоъал тІехкхоачашъяро баькхийтаб из толам. Коллектива хьинар акдеш хьалхалаттарех ба А. А. Неферова, Л. И. Нашхоева, Н. Г. Тарарина, иштта кхыбараш.

Х. АУШЕВА.

КПСС ЦК Политбюро, СССР Лакхехьарча Совета Президиуме, СССР Министрий Совете

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРЬ, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ Л. И. БРЕЖНЕВ США ПРЕЗИДЕНТАЦА Дж. КАРТЕРЦА ВІАШАГІКХЕТАРА ИТОГЕХ

1979 шера 15 — 18 июне Вене КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев США Президентаца Дж. Картерца вІашагІкхетара итогашка хьежа а хьежи КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето бІарчча а бакъе а къоабалъбу Л. И. Брежнев корте латтача советски делегаце баь болх, вІашагІкхетарах хьахиниараша, эттара хьалха СССР-и США-и юкъе стратегически тІалатара герзашта доазув оттадарах даьча Договоре, цу договорацарча протокола, цунцарча кхыча документашта, хІаьта иштта цхьаьарча советско-американски коммюникека чІоагІа раьза хилар хьахлайкаду.

Цу дешашта барт бир КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дІаьхкача хана тІагІерттаи болх барах, вІашагІкхетаьлга кийчдеча а чакхдоаккхача а, массане а юкъара машар чІоагІбара, герзаш хьаделга юхатохара, тайп-тайпара общественни строй йолча пачхьалкхенашта юкъера вІаши пайдане дола гІулакхаш лелаадара гІулакха Л. И. Брежнева шийгара дакъа юкъедахьарах.

Вене вІашагІкхетаро лоархІаме гІа баьккхаб советско-американски отношенеши дунен халкъашта юкъера деррига политически климати уиахцІенагІа деча лаькъа тІа. Вене кулгаш яздаь документаш дизза воахаре чакхдаккхаро керда торонаш хьелл ракетно-ядерни герза арсеналаш алсамйоахилга соцадара, цариа дукхалга а дикалга а дІалача хьалда доазув оттаделга Іалашдара. Из декхар кхоачешдар ядерни герзаш хьаделга сихдар юхатохара керда этап хургьар, цо никъ хьабелларгбар герзаш дикка кІезигдараш эттара доккхагІа дола де лерхІар: ядерни герз хьаделга дизза соцаделга, цар заьасаш дІайоахилга кхоачешдергдар.

Керда договор оттадаьд боцъаш кхерамзлен цхьатарра хилара принципа тІа, хІаьта СССР-и США-и хьаштйий ийсхои баланс а я. Цхьанна а тайпара цуяна тІеравалар хилийта йиш йолаш дац. Советски Союз кийча я шийна тІаийца декхараш дизза кхоачашдо, хІаьта вокх оагІоно а иштта дергда аьнна хеташ а я. Цо торо луьтьа гертарча хана стратегически герзашта доазув оттадара переговорий цхьаькха этап дІайолае.

Л. И. Брежневен Президента Дж. Картерен иштта пайда боалаш шоашта хетар вІаши дийцар герзашта доазув оттадарех дІадахарен даькъе дуккхача оагІонийн а советско-американскийн переговорий дашаех шоашта хетар. ОСВ-2 Договора положенеш чакхъяхаро уж переговораш толаме сихагІа чакхъяхара иза бала беза.

Переговораш еш гуччахьа вІашдухьал оттайяр хІанзарча дунен халкъашта юкъерча хьала керттерча дешаех йола СССР-и США-и позицеш, цунца уж позицеш вІаши ца тарлуча проблемаех а. Цу дешаех хетар вІаши довзийтар пайдане да.

Советски Союзе дика мах бу кхоаиам кІаьдбар дІахо кІоаргде деза аьнна шиина оагІоно хаьдда хьаалара. Боккха лоархІам болаш да Европейски континента хьале хиина а Европерча кхерамзленахи оІаши цхьана гІулакхаш лелададарахи йолча Совещание Юххерча акта тІа хьагойта а дола дика хуацамаш политически кхоакам кІаьдбалар тІеке кхоакам кІаьдбарца хьалдизара тІадерзадалча гІулакхий гІоакха чІоагІде а детІадоаладе а дезаш да аьнна оагІонаш раьза хилар. Цунца дийза Советски Союзо боккха лоархІам бу Центральни Европера герзашцара вІашвоне герзаш кІезигдара Вене еш переговорашкa прогресс хилийтанза прагІоацам хилара.

Советски Союзо ший декхар лерхІ герзаш хьадар сихдара духьала, герзий деррига тайпаш кІезигдари хьи ца деш дитари духьа, дунен халкъашта юкъера кхоакам дІахо кІаьдбара духьа, дерригача дунен тІара чІоагІа машар духьа дІахо а дерраігІен тІагІерттаи къоносам лоеттебар.

КПСС ЦК Политбюрос, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето лерхІ Вене вІашагІкхетаро йоаьча кийсхов, цхьатаррачи кхерамзлен, суверенитетех вІаі шоллагІчун чурча гІулакхашта юкъе ца гІертарен принципиальни лерда тІа вІаши цхьана леладу советско-американски гІулакхаш кхы тІа а леррагІа шердаре торонаш хьеелхилга. СССР-и США-и халкъий оалан тІарча хьашташа дІа ма деккхара долча цу вІаши цхьана гІулакхаш леладаро кхы а чІоагІбу дунен халкъашта юкъера машар.

Л. И. Брежнев Президентаца Дж. Картерца Вене вІашагІкхетарн цун итогашн дерригача дунен тІа дика хеташ юкъ. Цо пІаькха а хьагойт герзаш хьадар сихдаро доазув оттадара, дунен халкъашта юкъера кхоакам кІаьдбар чІоагІдара а машар чІоагІбара а гІо деш йола советско-американски соглашенеш дерригача мехкий, ерригача адамлен хьашташ дІа ма деккха йолга. ВІашагІкхетара итогаш къоабалъю дукхача наха, реалистически уйла еча пачхьалкхен деятелеша.

Вай партен Советски пачхьалкхенох дІахьош йола машара политика цхьатарра хьаллоацаш советски халкъо дика мах бу Вене вІашагІкхийттача хьахинарий. Цу политика толамо советски халкъо керда низ хьинари лу коммунизм хьалъяра сийлахь-доккха декхараш кхоачашдара.

Машареи кхохкам кІаьдбареи духьа

Кхоаненах бола тешам чІоагІбеннаб

Дуне тІа мел бахача къахьегамхошта машарал дезагІа хеташ хІама дац. Из къаьстта дика кхета е ду махшар чІоагІбара духьа Коммунистически парте, вовкъоста Леонид Ильич Брежнева ше чакхбоаккхаш болча балха хам а бу адамлен исторе чукъ эттара бирсагІа хиннача тІема Іазай лайнача советски наха.

Цудухьа, вайна массанена санна, сона а боккха кхаъ хилар Вене КПСС ЦК Генеральни секретарa, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежневен США Президента Дж. Картерен стратегически тІалатара герзашта доазув оттадара хьакъехьарча Договора кулгаш яздарах. Вай шин мехка а дерригача дунен а къахьегамхой машарерча вахарах бола тешам чІоагІбу цу гІулакхо.

Ш. АХМАДОВ, исторически Іилмай кандидат.

•

ЛоархІаме гІулакх

Стратегически тІалатара герзашта доазув оттадара хьакъехьарча Договорай цунца бувзам болча документашта кулгаш яздир укх денош КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежневеи Америка ВІашагІкхийттача Штатий Президента Дж. Картерен. Дуккхача хана дена советски, американски халкъашта, кхыча мехкий халкъашта тешаме машар хилар лоеш а дІахо йодача хана ядерни арсенал детІахкувлийта мел кхераме да кхетадеш а болча берригача наха дагалаттар кхоачашдаь событи я из. ХІаьта вай партен правительствай хьинар, низ кхо ца беш къахьийта вІаштІехьдаьккхи гІулакх а да. Из деррига тІадерзадаь да советски наьха вахара хьал-торо тоаяра, атомни тІема кхерамале кІаьдъяра. Цудухьа, из Договор дерригача советски халкъо санна дег тІаро тІаьзаш къоабалду тха бригада коллективо а. Цул совгІа шеко яц из дерригача дунен поахало къоабалдергхиларах.

Партен правительствай советски халкъа вахара хьалаш тоадара еча йоакхоига хьежжа, вай Даьхен экономика кхы а детІайоалаяр духьа, вай мехка берригача наха санна, тхоай низ дІакхоччар деш къахьегаргда оаха тІехь тІайоагІача хана а. ХІаьта тха мехотряда коллектива укх шера хьалхашка латта декхараш зІамига дац. Иштта 400 гектара тІа мукх, 500 — кІа, 500—ялата хьажкІаш, 160 гектара тІа шекара-свеклаш кхееш да тхо. Царех мукх плин 21 йолаш хІара гектара тІара 25 центнер, хьажкІаш плин 30 йолаш — 70 центнер, шекара свеклаш планал дукхагІа 80 йолаш — 300 центнер чуя доаш девнад тха коллективо. ХІаьта лаьрхІар кхоачашдар духьа шу дуладелча деза ерригa торонаш оарцагІъяьха болх беш хьа а доагІа. Ала деза, хьийга кхы зехьа дайнадоацилга. КІан мукхи лоьрхІа хиназчул дукхагІа чуэца карагІдаргхиларах шеко яц хІана. Из культура укх деношка чуэца йолаяьй. ХІаьта кІи-марса кампани дІайолае дерригача доакъошка кийча да тхо.

И. САИДОВ, Шалински района «Джалка» совхоза мехотряда начальник, Социалистически Къахьегама Турпал.

•

Наха чІоагІа сатийса хІама

Мах баь варгвоацаш хІама да укх деношка дунен тІа йоккхагІъярех йолча шин державa — СССР-ен США-и кулгалхоша Л. И. Брежневеи Дж. Картерен кІал кулгаш яздаь стратегически тІалатара герзашта доазув оттадара шоллагІча этапа хьакъехьара Договор.

Сона тІом бІаргабайнабаи, бакъда тІемо юхейита зеран дагайоагІа, хІаьта ядерни герзаш юкъе долаш тІом хуле цунах фу беркат дарга кхетаде хала дац. Цудухьа дунен тІарча ерригача адамлена чІоагІа хьашт долаш хІама да тІом ца хилийтара, герзаш Іоаделга юхатохара, ядерни герзашта доазув оттадара гІойле йолаш мел дар. Цу Іалальмате дикача гІулакха хьалхарча мугІаре латташ хьабоагІар вай мохк хиларах берригача советски нахаца цхьана чІоагІа доккхал ду аз. Из бахьан долаш да 34 шера машаре сатийна къахьегаш вай дахаш хилар а.

Д. АЛБАКОВА, А. П. Чехова цІерагІча республикански библиотека болхло.

•

Массаза цІена хийла сигале

Дерригача дунен тІара прогрессивни адамие боккхача тешамца хьежаш яр КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежневи Америка ВІашагІкхийттача Штатий Президент Дж. Картери Австре столице Вене вІашагІкхетарга. ХІанз из вІашагІкхетар чакхдаьннад. Стратегически тІалатара герзашта доазув оттадара (ОСВ-2) Договор оттадаьд. Мах баь варгвоацаш дика хІама да из. Ядерни герз доарждаран из герз юкъе долаш тІом хьоабарaи тохаш дола хьалхара баргал да из.

Дунен тІарча дукхагІча пачхьалкхений кулгалхоша уж тайпа гІулакхаш духхагІа мел леладу адамлено дукхагІа дег тІара баркал арга царна. ХІана аьлча наха машар эш, ядерни тІема къинзал йоазв безам бац. Из тІом вайна бІарга ма гулба! Машаре дахар хилда вай а вай тІехь тІаккхуш йоагІача тІехьен а!

М. АЗИЕВ, республиканеки краеведчески музея парторганизаце секретарь.

•

Вахар иразе хилда

Дунен тІа машар мел безача наха боккха хам бу КПСС ЦК-си Советски правительствай машара программа чакхйоалхача хьагача къан.

Цунах хьахинар да стратегически тІалатара герзашта доазув оттадара хьакъехьара Договор де вІаштІехьдалар.

Дерригача дунен тІа кхохкам кІаьдбара кердача этапи юхьиг а хиина из Договор дІаоттар дог доахаш да со а тха ерригa коллектив а.

ТІема халонаш, гІаьрахочо хІалакьяь городаш, орташ бІаргайначоа цІаккха дагара даргдац из ийрча сурт. Цудухьа аз, са беррига дезало баркал як дерригача дунен тІа машара политика чакхъяккхара кІаьд ца луш къахьегаш хьвоагІача КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева.

Кхы цІаьккха а майна а вай тІехьенна а ма гулда тІема уйзара сурт. Даим машаре сийрда хьежалба малх!

С. ЗЕВИРОВ, «Чечингсельстрой» треста вІашагІкхийттача построицона председатель, тІемен къахьегамен ветеран.

•

Дег тІара къоабалду

Берригача советски наьха чІоагІа теркам тІаозаш дар Австре столице Вене США-и СССР-ен кулгалхой хиина вІашагІкхетар. Цига КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежневен США Президента Дж. Картерен кулгаш яздаь стратегически тІалатара герзашта доазув оттадара хьакъехьара Договор дуккхача шерашка дунен тІа машар мел безача адамаша сатийса хІама дир.

Аз а сона балха болча новкъосташа а дег тІара къоабалду цу вІашагІкхетарах хьахинар. ХІанз а тІема сурт духьалара дІадаланза волча сона дика ховш машара мах.

Д. СОБОЛЕВ, Нохч - ГІалгІай мебельно-хьуи хІамаш еча «Терек» яхача производственни объединене фанеровально - заготовительни цеха бригадир, тІемa ветеран.

НАХА КХЕТАМ БАЛАРА БОЛХ ТОАБЕШ

Де дезараш къаьгга гуш да

«Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам бокхха лоаркIам болаш дола партийни, советски, профсоюзни организацей, дерригача советски халкъа балха кIийле йола документ да. ХIана аьлча коммунистически мировоззрени хьакилийтар вай мехка коммунизм хьалъяра керттерча хьалех цаI да.

Соцам тIа белгалдаьхад цу даькъера цIенхаштара кхоачамбоацараш. Царех да, масала, кепайоазон тIа, массово-политически балха тIа Iилма-технически прогресс сихъяра, Iилманен техникаен карагIдаьинараш юкъедоаладара, къахьегама овсарле, производства эффективность, балха дикал лакхъяра, материалаш, бийдал, финансови ресурсаш кхоара дешаш дувцu доагIача бесса ца дувцар.

Республика гIишлошъеча организацешка хоадам боллаш дола балхаш деш латт цу лостамегIа, хIьта цу даькъе цхьадола толамаш а даьхад.

ТIеххьарча шерашка Нохч-ГIалгIайчен гIишлош ъ я р а управлене, каркасъяьй дикагIа хургйолаш тоальча 92 серех йолча кердача йоикхача панельни цIеной, санитарно - технически кабиnай, лакха каркасно-панельни цIенош иштта промышлении объекташ хьалъяра йолча прогрессивни рамни конструкцей производство. Шерра юкъекхуил цIера процесс а йоацаш лоала ца яьча рубероида тховнаш дара лакха механизировании способ, механизировании штукатурни малярни станцеш. ЭВМ пайда эцара кIийлеи тIа юкъедоаладаьд бетон, раствор, кхыйола материалаш гIишлош хьалъеча «супер» оалача графикагIа дIакхуьйга.

ТIеххьарча хана тешаме кхоачашъю планаш: «Чечингсельстрой» тресто, «Минмонтажспецстрой» ерригача организацеша. ХIьта Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене коллективо укх шера хьалхарча квартале баьча балха итогегIа хьалхара моттиг лаьцар СССР промышленни гIишлошъяра Министерства организацешта юкъе, цунна елар профсоюза ЦК-ан Министерствай Ше байракхи ахчан премия.

Цунца цхьан ала дезаш да, соцам тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш республика гIишлошъеча организацешта а доагIаш хилар. Дукхача боахамий кулгалхоша, инженерно-технически профсоюзни балхахоша геттара кIезига даш лаьрххIа дола Iилма-технически литература, лакхбац шоай идейно-политически боарам, квалификаци, хьинаре леладац тIулакхаш, балха тIа инициатива гойтац. Кхетадеш да, уж оарцагIбоалалургбац кердадар, хьалхе латтар балха юкъедоаладара.

ДукхагIча даькъе цу тайпара бола кулгалхой керте латтача предприятеша пачхьалкхен планаш кхоачашъяц. Царна лаьрхIа мегаргбоацкъостий: Г. М. Мовшевич — СМУ-8 начальник, А. П. Егоров — СМУ-2 начальник, С. И. Хапаев — гIишлошъяра управлене ДСК начальник.

Соцамо дIадех къахьегамен пачхьалкхени дисциплина тоаяра. тIадиллача гIулакхах бола бехктонхам лаккхбара, хIамашна доали кхоми ца бегга дIадаикхара хаддаза къовсам лоаттабар.

Партийни профсоюзни организацей дехкар да уж гIулакхаш овлангара хувцарш лоацача хана кхочамбоацараш дIадахарь.

ДIахо соцам тIа аьнвад: критикан самокритикан сий ца деча моттигашка, общественни гIулакхаш наха юкъе ца доаржадеча наькха хьинар лакх ца долийташ юхадетт. ХIьта социалистически строя йина духбуьла моттиг наькха хьинар ма дий. Профсоюзаш денхарийла а критикен самокритикен ма хулла дегIайоалае, дукхагIа болча болхлошка, инженерно - технически балхахошка къоастадаиза дола дешаш къестадеча хьинаре дакъа лацийта гIерта, резерваш гучаяхара, болх тоабара тIаерзаль предложенеш яра, кулгалхоила критика яра уж тIахьеха.

МукIарло де дезаш да дукхача гIишлошъеча организацешка цу дешашта боагIача бесса теркам тIабохийташ ца хиляра. Профсоюзни балхахошен кулгалхошен геттара кIезига ю болхлой собранеш, шерa цкъа-шоаза: итогаш еш, социалистически декхараш тIаэцаш, коллективни договор чIоагIдеш. Болхлой собранешка критикан самокритикан хьалашка хан-хаяпахьа дувца деза гIишлошъяра производство тоаярах, къахьегама овсарле лакхъярах, резерваш гучаяхарах, къахьегама дисциплина чIоагIъярах, материально - технически снабжени тоаярах, материалийхом барах дола лоархIаме дешаш, хIьта иштта къаьсткъаьстача участкай, прорабий, бригадий балхах дараш а.

Соцам тIа белгалдаькхад социалистически лахь, къахьегамца коммунистически гIулакхаш хилийтара тIехьарча болама формаш эргайоахаш тоаяр, дисциплина чIоагIъяр, къахьегама овсарле лакхъелта вIаштIехьдаккхар, къахьегамхой бокъонаш хьашташи лорадар, кхетам балара балха эффективность уж ниса къоастадарах тийша дола социально-бытовой дешаш чIоагIа теркам тIаухийташ леладар, производствера санна, иштта идейно-кхетам балара балха тIара а къахьегама коллективай лоархIам лакхбар профсоюзий декхар хилар.

Республика гIишлош хьалъеча промстройматериалий предприятешкен болх беш 22 эзар гаргга саг ва, царех 95 процент бараш 10-гIа пятилетка толамца кхоачашъяра яьржача социалистически лахь тайп-тайпарча формашта юкъе дакъа лоацаш ба хIанз.

Республика гIишлош хьалъеча, стройматериалий а стройиндустрии предприятий цехашка балхаш дерашта юкъе 7,5 эзар коммунистически къахьегама ударник, коммунистически къахьегама 260 бригада, 66 участоки цехи я. Яхье баьинарашта юкъе хьалха латт «Кавэлектромонтаж» треста коммунистически къахьегама коллектива яха сийлен цIи лелаю Грозненски управлени. Из сий дола цIи яиккара къовсам лоаттабеш я кхы а 30 предприятий гIишлош-монтажни организацейи коллективаш.

10-ча пятилетке — эффективностеи балха дикален пятилетке гучаьяьнчай социалистически яхьа дукхха керда формаш патриотически инициативаши: «Эффективностеи дикален пятилеткана — болхлой тешам!», «ХIара балха денна — дикала Знак!», «Уллув цхьаккха а тIехьаьусар воацаш!», «Пятилетка задани — В. И. Ленин ваь 110 шу дузаш!», «Бригада яхе шера задани — кIезигагIча нахаца!».

Профсоюза обком гIерт боатамий кулгалхошцен юххьанцарча профсоюзни организацешен цхьана шийи организаторски массово - политически болх хIара гIишлошкхо уж принципаш Iалаьмате бокхха пачхьалкхен лоархIам болаш хиларах дIакхетавара тIабераабе.

Соцам тIа белгалдаькхача тайпара, партийни профсоюзни организацей, берригача балхахой декхар да дерригa керда мел дари хьалха мел латтари ма могга хьаллацар, вайна дIахьалхашкахьа даха новкъарло мел еча хIаманна дукхьала тIагIертта къовсам лоаттабар. Новаторий рекордий хьоккамаш тIеххьара вай кхача лерхIар а доацаш. наьха къахьегама энерги къахьегама овсарле лакхъяра оарцагIъяккхара средство, производства эффективности балха дикали лакхъяра низ бола резерв я. Цудухьа профсоюзий декхар да новаторий патриотически гIулакхаш хьаллацар. Къахьегаме, общественни вахаре лакха инициатива а йолаш творчески дакъа лацар сега лакхача идейни боарама хьокхам.

ДукхагIа йолча организацешна нийса кхета а ду, къеста а ду болхлой къахьегамен бытен хьалаш тоадара дешаш. Къаьстта дика латт из болх Нохч-ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-7, СМУ-10, СМУ-6, ПМК-105, «Чечингсельстрой» треста ПМК-920, ГМУС-7, кхычахьа. Цу организацешка гIишлош хьалъеш боахкача болхлошта эшаш дола къахьегама а быта а хьалаш Iалашдаьд.

Геттара дукха кхоачамбоацараш да политически кхетама болх беча. Ерригача общежитешка бац квалифицированни кхетамчаш. Геттара кIезига ба юкъарча образоване школашка дешаш боле къона болхлой, кхоачам боллаш бац художественни самодеятельносте, спортивни секцешка дакъа лоацаш бараш а. Кулгалхой, профсоюзни балхахой наггахьа мара го йиш яц болхлошта лекцеш ешаш, докладаши беседаши еш. Из бахьан долаш кIезига цийслаш къонача болхлошта юкъе корта бохабу малараш мелаш, хулиганство лелеш, къахьегама дисциплина телхаеш моттигаш.

КПСС Центральни Комитета соцам тIа цу хьакъехьа аьннад: «машар хила йиш йолаш дац общежитешка кхетам балара болх наст-наста тесса лелабеш хилар... дикка хьинарегIа, хоадам болашагIа, ладувгIарий теркам тIаозаш, тешабеш хила деккарийла ба кагирхошцара идейно-кхетама болх».

Р. ГОЙГОВ,
гIишлош ярх промстройматериалий балхлой профсоюза обкома председатель.

Хьу яьнача босешка улл «Октябрьнефть» НГДУ № 1 йолча цеха шоллагIча бригада боахам. Мехкдаьтта даккхара план ханал хьалха кхоачашъяра яьржача социалистически яхье пятилетка дикагIча шера хьалхарча квартале кагъьяннай цу цеха коллектив. ХIанз а балха темпаш кхы лаьгI ца йоаций таш къахьегаш ба мехкдаьттахой. Пхе бетта планал феггIа 5100 тонн «Iаьржа дошув» даьккхад цар. Коммунистически къахьегама цIи лелаеча шоллагIча бригада а тоьал дакъа доалл цу толамех.

Цун коллективо гIулакх ду ирача босенашка яьлача массехк итташ йолча кIоарга-насосни скважинашта. Из атта болх бац. ДукхагIа йола скважинаш дIатIаваха никъ а бовцаш, гIаш лела везаш я. Бакъда, тIеххьарча хана новкъостал ду укхаза оттальча автоматико. Масала, «Спутник» яхача установко хIаранена дIатIааха ца везаш мукъавоалийт. Цу тайпарча цхьан установко гIуланх ду 17 скважинана. Царга хьожаш вола саг дIайхача цIарIа ваггIашехьа а «Спутника» тIа оттальча датчикаша атта а сиха а хьахьокх скважинашна болх мишта бу. Керда техника балха юкъейоалаяра дукха къахьегаш ва коммунист мастер Дроздов Валентин Андреевич.

В. А. Дроздов керда техникен къахьегама технологии балха юкъекхувлара йолча партийни тIахьожама комиссе член ва. Чоалхане а дукха къахьега дезаш а гIулакх да из.

Валентин Андреевича оттаяь шийи творчески план я. Цу тIа яздаьд: «скважинай болх тахна а тохкаш мехкдаьтта дукхагIа доаккхаргдола мероприятеш увттаc». Бригадо де дезаш дола гIулакх ду скважинашта, хIьта а къаьнарча обралецах йола станокаш - качалкаш хийца ца хийцача ялац. В. А. Дроздов юкъе а волаш бригада членаша къахьегама овсарле лакхъергйола хIанзара оборудовани оттаеш боахк промысле. Белгалдаккха деза, кердача станокий-качалкий электромотор эгаш хиларо балха новкъарло еш хилча. Укхазе а рационализаторски предложени синай цо. Из кхы эгаргбоацаш соцабаьб.

В. А. Дроздова творчески плана тIа дIаяздаьд цхьакха а: «1979 шера кхо рационализаторски предложени лургьа», аьнна. Ше деина дош кхоачаш а деш. мехкдаьтта доаккхача балха дукхха кердадараш юкъекхийхьад цо. Бокхха экономически пайда баьб цо хьаь скважинера коачал хьагул а яь транспортировка яра оттальча схемо.

Рационализатор кердадар лохаш, из балха юкъедаьхьа гIерташ ва. ХIанз Валентин Андреевич уйла еш ва бригадо болх бу производственни а бытовой а помещенеш мишта йоахьергьяр-хьогI, яхаш. Ма хулла рузкъа кIезигагIа дIа а дохийташ из болх чакхбаккха гIерт В. А. Дроздов.

Г. Дроздов дика производственник хинна Iац. Цо дукха общественни болх а бу. Ше агитатор хиларах тарра хIаннзара сагогагIа дола дешаш болхлошта дувцаш кIира шозза беседаш ю. Пропагандиста укх тIеххьарча хана дувц «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» КПСС ЦК-ас дукха ха йоацаш тIаийцача соцамах лаьца. Пропагандеи агитацеи дIахо дегIаккхувлара парте оттадаьча гIулакха нах чIоагIа раьза ба. Соцамо теркам тIаувз дIахо вай общество дегIаяра новкъарле еш дола гIулакхаш дIададахара. Болхлоша беседаш еча хана чIоагIагIа эгIаабаха дийнар цхьаннахьа а болх ца беш, наха хьадаьр дуаш лелачарех. Царца цIенхаштта къовсам лоаттабе беза. Нагахьа санна дIаальча уж ца кхете, Iаьдала низ тIебакьа беза царна, йоалар цар.

Вай Дай-мохк кхы а дикагIа тоабара шийна могар деш ва коммунист В. А. Дроздов. Цо Iомабу кагирхой коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лаца. советски нах хила беззача тайпара уж хьалкхебе гIерт. Цеха партийни бюро секретара А. Н. Медведев йоах:

«— Дроздов массаза а наха хьехам телаш ва. Атта оамалаш йоацаш бола нах а нийслу цунна цкъаза.

Бакъда Валентин Андреевича ше царца лайна хало ювцац. Цунна дагабоагIа ше хьалкхебаь дика нагий нах. Масала, Бельтоев Майрбек бригаде балха вера техникум яьккхачул тIехьагIа. ЭIамига саг чIоагIа болх бе безам болаш вар. цхьабакъда, цхьайолча хана вIаштIехьдалацар цун из. Балха опыт яцар. Валентин Андреевича теркалвир эIамига саг. Зийра цун хийцца болх дIа ца бодилга малагIа бахьан да. Майрбека дезал бахача цIагIа чувахар. Царца доттагIал тоссаделар. Майрбека дай наиен промысле аха баьлар. Иштта, хьехамча новкъосталца визза мехкдаьттахо хилар нохчий эIамигача сагах. Комсомолец М. Бельтоев Советски Эскаре гIулакх а даь, шийна дукха езача коллективе юха балха вена къахьегаш ва хIанз. Дукха ха йоацаш коммунисташа КПСС члена кандидаталла хьанийцаш из. В. А. Дроздова хьехам телаш хьалкхеваь эIамига саг хIанз ше а дика общественник ва.

КIезига къахьега дийзадац В. А. Дроздова ПТУ а яьккха укхаза балха вена В. Смольников нийсача наькъа тIа ваккха гIерташ. ХIанз Владимир воазаргвоацаш хувцавеннав: балха тIера ва, сайрийнарча школе кIезагIча классе деша ваха заявлени еннай цо.

Коммунист В. А. Дроздов массаза а кердадар лохаш, эшача моттиге гIо-новкъостал де кийча волаш хьавоагIа.

Б. МАЛОВ.

СУРТА ТIА: В. А. Дроздов
А. РОМАНОВА сурт.

МАССАЗА А КЕРДАДАР ЛОХАШ

Интернациональни доттагIал чIоагIдеш

Донхий декхараш латт «Назрановский» совхоза къахьегамхошта хьалхашка. Шоай декхараш кхоачашдара низ тIабахийтта къахьегаш ба трактористаш, доярхаш, комбайнераш, свеклаш делаераш. Тайп - тайпара нах ба йоикхача коллективаца. Уж цхьа барт болаш шоай декхараш кхоачашдара вархагIбаха декхарийла ба кулгалхой.

Коммунистически парте, боккха теркам тIабохийт къахьегамхошца беча кхетама балха. Из хьахьокх дукха ха йоацаш хиннача КПСС Центральни Комитето тIаийцача «Идеологически, политико - кхетама болх дIахо тоабарах» болча соцамо. ХIана аьлча, саг ший гIулакхах, ше де дезарех кхеташ хиларга хьежжа мара доггуйла хилац моллагIча а балхаца.

Тха совхоза коллективе дукхача хана дена къахьегаш ба эрсий, нохчий, ингушаш, гIалгIай, кхыбараш. Цхьан мугIаре латташ санна вIашта барт товш къахьег цар.

Иштта дика ший новкъосташца къахьегаш ва механизатор - коммунист Мальцев Дмитрий Федорович. Цо болх беча кхоалагIча бригаде дукха кагирхой ба. Ха ца къовсаш мичча хана а кийча ва из эIамагIчунна хьехар де. Дукха болх бу цо идеологически балхах бола КПСС ЦК соцам дIабовзийташ болхлошка. ХIана аьлча, нийслора бригадера кагирхой шоай хаинахьа балха ца боагIаш. хьабеш бола болх бе беззача тайпара ца беш. Цо каст-каста ешар интернациональни доттагIлах лаьца лекцеш, беседаш. Дукха ха я Дмитрий Федоровича цига болх бу. Пенсе вале а ший новкъосташца къахьегаш ва из.

Цу тайпара дика я Аьлтий-Юртарча отделене шурий-товарни ферма коллектив а. Укхаза болх беш я доярка КПСС член Сагова Дугай, ший эIамагIашта хьехар деш, шийна ховр дIахьехаш хул из. Цудухьа дукха еза из ерригача коллективана.

Каст-каста хул из ший новкъостий гул а бий царца кхетама болх беш. Совхоза общественни организацеша нахаца беш бола интернациональни кхетама болх всала латтилга гойташ дар цо шоай ферма коллективаца даь къамаьл.

Эшаш дола хIама цхьан дIа а айтта хьаду укх коллективерча наха. Нохчашта, гIалгIашта юхха цхьан къахьегаш ба Аьлтий - Юртарча ферме дагестанцаш — скотник Салиев Ибрагим, осеменатор Алиханова Нюра, доярка Алимханова Майсарат. Уж берригаш а цхьан цIен нах санна вIаши дагабоалаш ба.

Тха кхетама болх тоабара чIоагIа новкъостал деш я районерча культура цIен агитбригада. Къаьстта бокхача безамца механизаторашa, доаркаша ладувгI каст - каста цу бригадаца воагIача массане сий деш волча Мальсагов Тухана дувцарашка. ТIема ветерана хоза дувц интернациональни доттагIленах. хIанз дунен халкъашта юкъе латтача хьалех. Из агитбригада укх шера массехказа кхаьна а фермашка а хиннай, болхлоша массаза а раьза болаш тIаэц уж.

ГIорбаьнна дика кхетама болх беш агитатораш, лекторaш, политинформатораш ба тха боахаме. Царех ба Аьлтий - Юртарча отделене управляющи Бекмурзиев Къурейш, БурокIалхарча отделене управляющи Добриев Руслан, совхоза керттера экономист, идеологически балха вола партийни организаце секретара заместитель Мальсагов Дауд, Пхьилекъонтий - Юртарча отделене управляющи Мальсагов, кхыбараш. У. МИСЛАУРОВ, «Назрановский» совхоза партнома секретарь.

Ошски областной краеведчески музее хьахьокхаш я хьалхарча пятилетка шерашка хьалъяьча колхоза электростанце турбинен генератори. Цун мощность ерригa а 112 киловатт мара яц.

Тахан Нарын яхача хи тIа болх беш я Ат-Башински, Уч-Кургански, Токтогульски ГЭС-аш. Низ болаш йоагIа Фрунзенски, Ошски, Пржевальски теплоэлектростанцеш.

Хьинаре къахьег энергетикашен энергостроителашен иттлагIча пятилетке. Графикал хьалха бувлаш хьалъеш латт Курпсайски ГЭС, шерагIа доаржадаьд Камбаратински станци хургйолча моттиге техникий балхаш (сурта тIа).

М. АШИРБАЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

Укх деношка кепатеха араьнначе аргIанарча № 12 йолча КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» «Кхетам балар — комплексни кхоачашде» яхача рубрика кIал а «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам республике шерра Iомабеш хиларех йола материалаш.

Цу документа лардагIа яьъль а пятилетка диъллагIча шера шоллагIча ях бетта социалистически яхь дIахо йоаржаярен из яхь идеологически Iалашъярен декхараш хьалхашка оттадеш йола «Къахьегама дисциплина балха хаьах дикагIа пайда эври» яха редакционни статья.

ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома секретара С. Егорова советски кагирхой Денга — «Къоналла къоалаургбоаша ниа ба» аьнна язъяьча статьяна дIайолалу «ЛоархIаме датеш» олаш йола рубрика.

«Сайренаш - портреташ» яха социалистически яхье котбаьинараш моральни Iалашбара, бокхагIбарий масалашца кагирхошта кхетам балара из форма хьахиннай Шелковской районе. Каргалински культура ЦIагIа еча цу тайпарта сайренех дувцаш я «Массово-политически балхара кердадар, дикадар» яхача рубрикана кIал кепатеха материалаш.

Челябински областе хьалъеш латт Долгодеревенски — Красногорски яха газопровод, магистральничох дIакъасташ хургъя Бынгелур — Челябинск яха газопровод. Из гIишло хьалъю «Уралнефтегазстрой» яхача треста механизированни колонка. Кастта газ кхоачаргъя Къулбехьен Урала предприятешка.

СУРТА ТIА: гIишло хьалъеча участке.
Б. КЛЯПИННЦЕРА сурт.
ТАСС фотохроника.

КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъеш

ЮРТА НАХ ЧУБАХА ЦIЕНОШ ХЬАЛДЕЧАРА КЕРДАДАР

Партеи правительстваи дерригIа чаккйоах юртарча бахархой чубахача фусамийи культурно-бытовии хьалаш овлангара тоадара тIаерзаль политика. Социальни хьакъехьара проблемаш къоастаяра гIулакха лоархIаме дакъа лерхI вайцига юрташка гIишлош хьалъярах.

КПСС ЦК июльски (1978 шера) Пленумо кертагIдаьккхача тайпаре, дIадахача 13 шера юрташка хьалдаьд дерригаш а лаьрхIача 450 миллион квадратни метр йола нах чубаха цIенош. ТIеххьарча хана къаьстта йоккхача масштабах хьалъю гIишлош юрташкаяча наьха баха моттигаш хувцалуш латтача Российски Федераце Нечерноземни зоне. Уж моттигаш сов дукха. эIамига, вIаши гаьна хилар — цу регионна эгара ирагIча проблемаех цаI. Дукха юрташ я укхаза 10 — 15 цIа мара ца лахаш. цу тIа а, дукхагIча даькъе, транспортни магистралешта юстара яача, «глубинкаш» олаш йолча моттигашка. Цудухьа хIанз гаьнарча нагийча юрташке баха нах географически дIашийсъяларга а боахама гIулакха аьттув хиларга а диллача перспективни йолча мел ашарашца Iалашъяьча поселкашка баха Iохоешабу. Кердача моттигашка баха дIабаха раьза хиннача наха, пачхьалкхено нIаьххача хана болча кредита хьалех керда цIенош хьалду. 1980 шерага кхоачаш юрташка кердача цIеношка баха ховшаргба 130 эзарнега кхоачаш дезал.

Юрташка чубаха цIенош хьалдеяга наха мерадара 1978 шера шо-шоашта цIенош хьалдеш болча наха кредитовани яра керда, дукхагIа льготаш лу правилаш юкъейоалаяьй Советски правительства. Эггара хьалха 20 процент лакхбаьб кредита боарам. ХIанз цIенош хьалдарга дIабодача биззача маьха 80 процент. хIьта цхьацийолча моттигашка — 90 процент а лоац кредито. Кредит хьахец 15 — 20 шеро 1,5 процент шера доташ йоал а оттайий. Цу тIа а дIахийцача кредитах ах дIатокх тIехьагIа коллективни пачхьалкхени юртбоахама предприятей средствай чотах.

Иштта, нагахьа санна цIеной сметен мах 10 эзар сом бале, юртарча къахьегачо шийи кисара 2 эзар сом ду, вож — пачхьалкхено. ДIахо долхача шерашка, кредит дIатокхаш, цо дIачувлу духхьал 4 эзар сом.

МАЛАГIА ЦIЕНОШ ДА ДИКАГIА?

Цу хьакъехьара специалисташта хетараш хьаьтарра дац. Цхьабарашна лерхIачох, юрта эшар духхьал цIаусадьба я, шоллагIчар дикагIа лерхI дукха квартираш йола цIеною, кхоалагIчар йоал ужаш а йоакаш а де деза. Царех хIара оагIопо, кхетадеш да, шийна хетар бакъдара аргументаш кхувл. Цу дешa хьакъехьа шерра дискусеш я кепайоазон тIа еш. хIьта из хеталуча тайпара атта дош а дац. ХIана аьлча дувпар да бIаьш эзараш йолча юрташкара нах баха моттигаш хьалъяри царна реконструкци яри. Вай хьаэцана лостамга хьежжа хургда хьахургйолча юрта сибат а. Ше хиннача тайпара юрта сурте хургья из, е мини-город хургья цунах?

Усадьба тайпарча комфортабельни цIенна духьала принципиально ала хIама дац. Из ма эшшара да масса а оагIорахьара. Усадьба е беш а йолаш дола цIенош, шеко яц, дикагIа тоаш хила дезаш да юрта спецификаца. хIьта цунца цхьана городской тайпарчунца нийсдича цун лоархIаме совле — Iалама юкехьа хилар. ТIаккха фу дерта вахара городской образ дикагIа хетараштеи бокъонца городера яр санна йола мел эзар а долаш йола квартира шоай хилча бауъахьа хетараштеи?

Счета тIара дIатасса йиш яц проблема экономически оагIув а. Юрташка цхьаца квартира йола цIенош хьалдеш хилча инженерни коммуникацешка йолха расходаш боарам боацаш лакхлу. Цхьана цIенош хьалдарга додачуя тIех а йоал уж. Цул совгIа, юрта баха нах кIезига хиларга хьежача цо дIалоала лаьтта дукха хилар бахьан долаш дукха оахаш дола лаьтташ дIадоал юртбоахама оборота юкъера. Из къаьстта лоархIаме да Iаьржа лаьтташ долча зонерча юрташта, хIана аьлча укхаза оахача лаьтта хIара гектар доаш маьха я. Юххера а, духхьал хIара деннарча вахаро дIадехарашка хьежжа лаьрхIача: йоккхийча юртий индивидуальни цIенош тIадагIача улицай сеть сов йIаьха хиларах Iалаьмате дукха лертIадовцараш доахк.

Городерчанна тара долча цIеноех дийцача, бытовой санна, иштта экономически плане а царех Iалаьмате дукха дика хIамаш доахке а, ахархоша. дукхагIча даькъе тIаацац уж. Бакъда, юртара интеллигенци дукхагIча даькъе раьза я цу тайпарча квартирашта.

Хетаргахьа, малагIа цIенош дикагIа да юрта яхача дискуссе котбоала мег кхоалагIбараш — вIашагIъийна цIенош хьалде могадераш, хIана аьлча цар теркалду царна а бокхарна а хетараш. Цудухьа типови цIеной кердача сере архитектораша теркальъяй геттара тайп-тайпара йола варианташ: цхьаншин дешала дола цIенош-усадьбаши массехказа вIаштIара даь дукха квартираш ярцл. Цар юкъара дар да бытовой комфорта боарамга диллача уж цхьанна хIамаьнва а городской квартирел эсалагIа ца хилар.

ХЬАЛДЕР МАЛАВ?

Хувцалу юртарча вахархочун цIа хувцаденна ца Iеш, юрта гIишлош хьалъяра гIулакх вIаштIехьдаккхар а. Тахан наха чубаха цIенош хьалдара практикана шерра юкъейоагIа городя опыт. Цунна раьза ва юртара къахьегар а, хIана аьлча, долчча тайпара аьлча, цунна башха довзаш а доацача гIулакха юкъе дукха увзац из.

Эстоне, масала, юрташка цIенош хьалдерашта гIонна кьаяьй лаьрххIа йола юкъарчаза йола организацеш, цар дIакийду заказаш, подрядчикаш лох, цIенош хьал чекха а дика а доь хьожаш, тIахьожам лоаттабу, финансови гIулакхаш леладу. Ша дIалу ахархочунга, олаш долчча тайпара, «дIоагIа дIа бе а доллаш»

— Хьалхарча юкъа, — дувц «Кюлатаре» яхача управлене кулгалхочо Т. Кубера, — дукха дувца дезар юрташкарча бахархошца тха фирмана заказ хьадала раьзабеш. ХIанз из де дезац. Нах кхийттаб иштта цIенош хьалдар шоашта гIойленагIа хиларах, хIьта тха хIанз заказаш дукха а Iайнад.

ТIа-тIа дикагIа дIайовз ваха гIишлош хьалъяра кооперативни форма. Кооперативе вIашагIа а цхийтте, шоай цIенош хьалдара гIулакх специализированни организацешта дIатIадулл юрташкарча къахьегараша. Иштта, Узбекистана юрташка «Колхозстрой» оалача республикански объединене шийна дIатIайпад генеральни подрядчика декхар. Объединене сиха а дика а кхоачашду заказаш, цIенош дIател кхаь шера гаранти йола паспорт а оттадий.

Дукхха моттигаш нийслу наха чубаха цIенош хьалдаре балхаш колхозаша шоашта дIатIаийдеш. Цу тайпара практика шерра яьржай Молдаве.

ХIьта юрта геттара керда служба я юртарча цIеношта ремонташ ю водопроводни канализационни сеташтa профилактика ю лаьрххIа йола службаш. Белоруссе, масала, уж балхаш ду коммунхозаш оалашъяраша. Цар 30 тайпа гIулакх ду — хьал а ду ремонт а ю цIеношта, газови плиташ увттаю, йовдал луча системата хьож. ший доалахьарча хьайбавита доккъар ков хьадахь, юрташка къахьегараште беша гIулакх да гIо ду. Уж дерригa гIулакхаш цу службаша деш хилар лайдана а атта а да юрташкарча бахархошта.

Александр ДЕДУЛ,
АПН экономически обозреватель.

ЗАМАНЦА ГIА БОАХАШ

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН ЙОАЗОНХОЙ VIII-ча СЪЕЗДЕРА

Оаха хьалхагIа хоам баь ма-хиллара, 20-чу июне Грозне хилар республика йоазонхой VIII съезд. Съезде «Нохч-ГIалгIай советски литературен КПСС XXV съезда решенеши дIа ма деххара дола цуш декхарашн» яха доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР йоазонхой Союза правлене председателa **Р. Ахматовас.**

VII-ен VIII-ен съездашта юкъерча хан-юкъа нохч-гIалгIай литература дегIаяхара керттера тенденци яр вай берригa поэташ, прозаикаша очеркисташ вай заманца ювзаенна темаш каралерзае гIиййрта хилар. Йоазонхоша кIоергагIа Iомадора гонахьара вахар, общества духовни вахара дешаш дикагIа хьетаде а дашха а гIийртаб уж, ьалар докладчико.

Прозаикашта хьанхеллад нохчийн гIалгIайн къамаша шоай къаман а социальни а нийсхо духьа, граждански Сийлахь-боккхача Дай-мехкен тIемиI шерашка лоаттабьча къовсамах, дIахача замах юхедисача воча гIулакхашта духьаларча къовсамах дола романаш, повесташ, дувцараши очеркаши. Къаьстта теркам тIабахийтар докладчико очеркови жанр дегIаккхуьлара дешашта. Шийх дукха дикадараш доахкаш йола из жанр йиза нарерзаьльяц вай йоазонхоша.

Тахханарча нохчийн гIалгIайн поэзе белгала я вай заманхоех йола произведенеш. Вай зIазн хьаьоахха гIерт патриот - интернационалист волча, керда нравственность, мораль хьатIаийцача, шийх халкъа толашагIйола опыт шийна хьалъоастаяьча вай заманхочун сурт-сибат. Поэзена юкъельхкай керда цIераш. Дика хет цар оазаш тIа-тIа кизболаш, чIагIлуш йоагIаш хилар. Докладчико дIахо хоадам боллаш дийцар поэзе санна, прозе, драматурге, литературно-художественни критике республика литератораштa карагIдаьннарех а дикза дисарех а. Цо дашшхар уж кхоачамбоацараш хьахилара бахьанаш, уж дIададахара де дезараш къоастадир.

Эргаюлаш хьайоагIача вай замо доккхий хувцамаш даьд вай вахара дерригача а доакъошка. Цу хувцамаша тIаувза беза йоазонхой теркам. «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» болча КПСС ЦК сопамá хIара фраза лу вай творчески хьинар урвоттадергдола дукха темаш. Из парте вийга, йоазонхошка, даь социальни заказ да. Парте, вай замо хьалхашка уттадеча декхарех лоархIалурдолаш къахьега деза вай.

Нохчий а гIалгIай а йоазонхоша тIеххьарча пхе шера хьанхеллача кердача прозаически произведенешта цу даькъе царна карагIдаьннарашта дикза дисарашта хетаь яр йоазонхочун **А. Бокова** содоклад.

ТIеххьарча пхе шера республика йоазонхоша прозе тIатеIIа къахьийта хилара тешал деш да цар цу юкъа тхьаь иттнел совгIа прозаически книжка арахецар. Царна юкъенхай М.-С. Плиева «Хаза урхе», Н. Музаева «Дагалаттатун ния», Ш. Окуева «Лай тIара зизаш» яха романаш. А. Ведзижева «ЦIи тохар» яха повесть. А. Айдамирова, Х. Галаева, С. Осмиева, С.-Х. Ауцева, У. Ахмадова, кхычар дувцараши очеркаши. Цу произведенешка гIеттаду халкъо лоаттабьча революционни къовсама, вайнахьа революци ялалехьа хиннача халача вахара дешаш, дуьц вай заманхоех, цар тIехьадисача гIулакхашца лоаттабеча къовсамах.

Цхьабакъда цу произведенеех дукхагIъарий юкъара кхоачамбоацар да цар цхьайолча овгIонашка вахар кIоарга тохкаш ца хилар, композиционни кхоачамбоацараш долаш а цхьаза сов йIаьхъаь моттигаш нийслуш а хилар.

Отчетан юкъа прозаикаша бьча балха мах хоадабеш белгалданнха деза, ьалар А. Бокова, вай халкъа къахьегама турпалал, республика вахарера лоархIаме дола дешаш цар шоай произведенешка кIезига гIеттадаьлга. Эттора хьалха ала довгIа йоазонхоша геттара кIезига мехндаьттахоех, гIишлонхоех язделга. Доккхал де йиш йолаш яц вай проза технически, экономически, культурни даькъе дегIаенача вай таханарча юртарча наьха гIулакхех льаца хьанхеллача кIоарга маIан долаш йолча произведенеех. Дукхача произведеней керттера кхоачамбоацар да цар художественни боарам лоха хилар, тема шерра ца йоахаи дет чу дужаргдола турпалий художественни сурт-сибаташ кIезига хилари.

Иштта йоазонхоче белгалдаьккхар толашагIйолча произведенешта хьежаc аьнна республикански литературни премиш оттаяра ха хьаьхаьчалга.

ТIеххьарча хана белгалла толамаш даьхад республикан поэташа, ьалар поэзех лаьца содоклад ьча поэта **Ш. Арсанукаева.** Вай поэзе шийх толашагIйолча произведенешка дикка тIа дIахьелхашка баьккхаб вай заманхочун духовни вахар таккара цалъагIа. ТIа-тIа дукхагIа мукъаьйоалаш латт из цараднн. декларативни стихаех. Центральни издательствашта эрсий меттала арахийцад Р. Ахматовай. М. Сулаева, А. Хамхоева, Х. Осмиева стихай сборникаш. Наьна меттала арадаьннад книжкаш дешарий теркам тIаозэ Дж. Яндиева. С. Озиева, Б. Саидова, З. Муталибова, кхыбарий поэтически книжкаш. РСФСР йоазонхой Союза выездной серкетарнате дика мах бир эрсий меттала арадаьнача С. Чахкиева стихайн поэмайн сборника. Литературни вахаре белгала моттиг дIалаьцар Р. Ахматовай, С. Озиева, Г. Гагиева, Х.-М. Эдилова, З. Муталибова, М. Сулаева, Н. Минтика поэмаша.

Поэзе даьха толамаш гуш ма хиллара, дика да. Цхьабакъда, хIанз а тIехьа сов дукха я вай заманхой дегIабенача сакхетама тIехьа ца кхувш йола стихаш. Поэзи сзарий хьашташ кхоачашдара тахан кхоачам бац латха лоамаш. Iаьржа бIаргаш хестадар. Поэтий уйла тIехьакхец болар сихаль хувцалуш йодача замана. ХIанз а дIакъаста магац вайна къаьнача мотивех, сурт-сибатех. Гучох, аьлар оратора, поэташта тоьац поэтически говзал, вахара философеи уйла яц. Сов йIаьхъаь, хьалхагIа шоаш дийцар юха а кердадоахаш, риторични а кхьметтел вай къаьнагIа болча поэтий а дукха стихаш. КIезига пайда цIйбу вай нохчий а гIалгIай а стиха ритмически, интонационни, стилистически тороех. ХIаьта керттера кхоачамбоацар да вай лирике хIанз а тIехьа къаьгта а художественни бакъдола а вай заманхочун сурт-сибат хьа ца кхоллар.

«Литературно-художественни критика хьакъехьа» яха КПСС ЦК сопам арабаьнначул тIехьагIа, ьалар критиках содоклад ьча йоазонхочо **А. Айдамирова**, республика критикашен литературоведашен хьанаргIа бир шоай болх. Кепа а теха арадаьннад «Йоазонхои вахара бакъдари», «Эпически аллегара эпопеяга» яха Ю. Айдаева литературно-критически статьяй сборникаш, Х. Туркаева, Б. Виноградова, кхыбарий тохкама балхаш. Цу автораша нийсса белгалдоаккх вай критически балхашта юкъе хIанз а тIехьа художественни произведеней идейно-эстетически чулоацам таххара метта риторических, декларативни, субъективни къамаьлех хьалйизача рецензеша, статьяша, обзораша дIалоацилга. Цхьаболча йоазонхой произведенеш ца йоагIаш сов чIоагIа хестаю критикаша, уж яшхара метта духхьал цар чулоацам хьебувцарах кхоачам бу.

Хелахете а, хIанз а тIехьа вай критикаша язбьбац нохч-гIалгIай литература теркам тIаозеш йола произведенеш ма йоагIа йоашхаш болха цхьаь цаI Iилман болх. Тахан кхоачам бац духхьала ер произведени эсала я аларах. Книжкаш дешараштa шоашта а овладургдола хIама да из. ДукхагIча даькъе шоай «дорхал» критикаша тIаерзаю болх бе боалуча къопача литераторашта. Цуьце цхьана цар хестаю тайптайпара кхоачамбоацараш доахкаш йола боккагIйолча йоазонхой произведенеш.

Белгалдаккха доагIа, литературно-художественни критике долаш долча кхоачамбоацараштa йоазонхой Союза правлени а бехке йолга. ТIеххьарча итт шера правлене шийн заседанешка дийцадац цхьаь цаI критически сборник е статья.

ДукхагIча даькъе нохчий а гIалгIай а драматурги дегIаяхара дешашта хетадир шийн къамаьл йоазонхочо **С. Чахкиева.** Цо теркам тIаозаш дийцар литература из лоархIаме жанр вай республикема хетта дика дегIа ца яхара бахьанех. Цо белгалдаьккхар республика драматургашт ен театрашта юкъера буьзамаш эсала долга. Театраша кIезига юкъсувэ шоай балха моттигера драматургаш. Масала, Е. Чебалина хьалхара пьеса М. Ю. Лермонтова театро шийн сцена тIа оттайнзар цун пьесаш мехка тайптайпарча 30 совгIча театро оттаьчул тIехьагIа мара. Театраша шоай балха практикана юкъедоаладича бакъоахьа дар моттигерча йоазонхой толашагIйолча произведенешта инсценировкаш еlга. С. Чахкиева къаьстта ьалар Х. Нурадилова цIерагIча драматически театра гIалгIай труппах лаьца. Ленинграде театра, музыкен кинематографен институт чакхъяьккхача кагирхоех латтача цу труппо гIалгIай меттала оттейир наха дика тIаийца массехк спектакль. Цхьабакъда организационни кхоамбоацарех, йоагIаш йола йоакхо шийн ца ярах гахан цу къопача коллектива гIулакх кIалдусаш латт.

Нохч-ГIалгIай литература дегIаахара лоардIамеча дешашта хетадир шоай къамаьлаш йоазонхоша **А. Ведзижева, М. Сулаева, Г. Гагиева.** Иштта, литература гражданственностах. Даьхен, Ленина, партена хетаь произведенеш хьанхоллача йоазонхоша шоашта тIалзача бехктохкамах къаьгта дийцар А. Ведзижева. Цо, масалаш юкъе а кхувлаш, белгалдаьккхар, уж санна вайх хIаране оза йолча темаех яздеча литераторех хIаране кхычарна тара доаца шийн доаш леза дезилга.

ХIанзаре нохчий проза, поэзи, литературоведчески балхаш доашкаш къамаш дар а интернационални дар а вIашш дувзадаларах лаьца дийцар М. Сулаева. Поэта Г. Гагиева шийн къамаьл керттерча даькъе хетадир литературе хьалхара гIа боаккхача къонача йоазонхошта.

Республика йоазонхой съездага РСФСР йоазонхой Союза секретариатагара дIайийхи моаршел делар поэта **Г. Регистана.**

ВIашшерений дIоахалла Дагестана. Къилбаседа ХIирийчени Нохч-ГIалгIайчени къахьегамхошта юкъе чIоагIлуш хьанхача доттагIала буьзамех. Советий Iаьдала шерашка вай вахара доаргдоаца закон а хинна дIаэттача къамий вошалах дийцар съезде цун хьашиша — дагестански поэта **М.-З. Аминова** хIирий йоазонхочо **М. Цагараева.** Къилбаседа-ХIирий драматически театра сцена тIа оттаьй С. Чахкиева пьеса, ьалар М. Цагараева. Советий Iаьдал доаккхача шераша гIалгIашен хIирашен цхьана лоаттабьча къовсамах С. Чахкиевен М. Цагараевен язьйча сценарех оттадьд «ВIовнаш тIара цIераш» яха художественни фильм. Литературни буьзамаш дIахо дегIаахара тешал ду «Мах дут» яхача журнала 9-ча номерсгара дешо В. Цаголовен Ш. Дахкильговен язьйча 1877—1878 шерашкарча эрсий-туркий тIем тIа гIалгIай дивизионо Болгара мукъайоаккхача гойтача деналах дола роман кепатоха кийдеш хилар.

Къонача литераторий говзал а цар произведеней идейни боарам а дегIаккхувлара дешаш дийцар ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара **Г. Эльмурзаева.** Йоазонхой, ьалар цо, кхувш йоагIача тIехьена кхетам балара балха тIа комсомола керттера цхьоагIонхой ба. Цудухьа комсомоло а литература а деш дар цхьа гIулакх да — къовсамхо, дуне эргадоаккха. ХIама хьакхолла сет хьалкхевелга. Цхьабакъда кагирхошта духовни кхетам балара цхьаза вайна эс доал йоазонхой произведенеш эсала хиларах. Тахана лаца вай литературе яц белгальякха мегаргйола къонача къахьегамхошта хетаь произведени. Тха декар да шута, йоазонхой, ьалар цо, язье 70-ча шерий поахалашта лаьхIа вай сийлахьча замах йола произведенеш, хьанхолла кагирхоша масал ийдергдола цар кийсархой сурт-сибаташ.

Боллхой коллективан республика йоазонхоштен юкъерча буьзамех дийцар «Красный молот» завода электрогазосварщикас, республика Лакхехьарча Совета депутата, Ленински комсомола преме лауреата **С. Умалатовас.** Цо йоазонхой тIахьйихар вай замая боллхой классах йола къаьгта произведенеш хьанхоллара.

Съезда болх чакхбоалаш цига дийцачун хоадам беш дIаьхдаь къамаьл дир КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара **М. О. Вузуртанова.** Ше йистевоалаш цо белгалдаьккхар, мехка экономически ния дегIабоабалара, къахьегамхой вахара материальни культурни боарам лакхбара парте геттара дукха къахьегилга. Цхьабакъда вай хьалхевер сискалах яиза, цхьаккха хIаман сагота доаца мешаши а воешаш массе оагIорахьара дегIаена, коммунистически общество хьалъеча хьинаре къахьега саг ва. Цу лоархIамеча гIулакха юкъе тIа-тIа дукхагIа юкъсувзэ беза художественни культура боллхой.

С. МУТАЛИЕВ.

СУРТА ТIА: съезда доакъошхой — Нохч-ГIалгIайчени Къилбаседа ХIирийчени йоазонхой (аьрдехьаре аьттехьа) А. Боков, С. Озиев, М. Цирихов, М. Мусаев, Дж. Яндиев, М. Цагараев, Г. Гагиев, С. Чахкиев, А. Ведзижев.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ДОЗАНАЛ ДЕХЬАРА

КАМПУЧИЯ: ШКОЛАНА ТIА БАЙРАКХ

Пномпена гуш саг воацача улица тIа гIажамаш а етташ ьаьрга манго чулегаеш боахкар кIаьнкаш, йиIагаша уж хьалехьайора. Со юххе дIатIаьахар. Царна юкъе эггара зIамагIа йолча, лоацца корта тессача йиIига, ела а къежаш, хьабелар сона сом. Аз царг а теха, бот ззар—цIалх сайна миста бар. Сона хиннача гIад а даха деладелар бераш. Дерригa бераш ле доладелар, манго ла мегарг хиларах я, миста хилар мара, цунах кхераще хIама доаллаш ца хиларах я, со тешаве гIерташ сайна. Халла дIаьлар аз кхмерски меттала сайна мел хоаш хинар — хьалхагIа айса Iомаль хинна ши фраза: «Со эрсе ва. Кхмерски мотт хац сона».

ЙиIигига цхьа хIама аьлар вокхагIча кIаьнко, эхь хетташ ела а къежаш цо юха дIайийцар манго.

— ЦIи фу я хьа? хаьттар аз цунга французий меттала. Юкхе лаьттача, хетаргахьа, цхьан хана сигала беса хинна, хIанз бесеза яьнна йола кофта а юхаш хиннача йиIиго шийн зIамагIа йолча неша сихха перевод йир са хаттара.

— Оанг, жоп делар вокхо. Сона хайра цун вийс шу долга а. Пол Пот хинача хана цар дезал юрта болх беш хиннилга а. Нийс дезалхо хиннавар уж. ХIанз кхоъ мара висавац — из, йиша, вежа. Вокхан боабаьб полпотовцаша.

«Переводчица» дийцар сона, шийн 13 шу да, цIи Семнанг я, хIаьш. Цар дезале 7 саг хиннав, хIаьта юхевисар кхоъ мара вац ухказа а. Сона гонахьа лаьттача бархI берах цхьа кIаьнк мара вацар цу унзарча шерашка кхоечарча нахах саг ца вуэш веса. Дийна висавар цул зIамагIа вола воша а, ама даь наний даь дай дийнадар.

Соцара къаьстача, йиIигаш шоаш баькха манго сом чубоалла тIормигаш а мийца тратуара тIа а баьнна бахар. Мело хьекхача мехо царна тIехьаудадора донъаденна [illegible] тIа. Саьгга Iохкаьча Оангас, кха а сеца, култ оагадир сога.

Цу дийнахье а кхыча мехкашкерча журналистий группа хилар Пномпена гаьна йоацачча юртарча школе. Классе, кизгаш а ца доахкаш дола доккхий квадратни кораш долча цIагIа, дIаьхха нистолаш тIа дагIар бераш. Ши кот а берзан вола тишъенна сира бос болча кIада ноч а еха хачий а юхаеш хинна кIаьни чIоаггIа дешаш латтар хьехархочо-кхалсаго классена улга тIа дIаяздаь дешаш. Классо илле хьисапе тIехьа оалар. Тетрадаш дац, къоаламаш а доацаш да. ХIара дешархочо шийн гонаш тIа улача йоккха йоацача фанерна тIа мелаца дIаяздора алапаш.

— Яр тха эггара локера класс я, — дувц хьехархочо Он Трона, дот цIенача сага гIайгIашка даьнна бIаргаш а долаш йолча дегIа вIенигача гIийлача кхалсаго. Амма укхаза дешаш дола бераш цхьатарра хазаш йолаш дац, хIана аьлча Пол Пот хинача хана школаш лудар, берий балхаш де дезар сунташ еттачек каналаш доахачеш. Учебникий пособеий даькъе йоккхий халонаш нийслой а, ха йовe йиш яц, хIаьта школа, шоана гучча бесса, болх беш я.

КIезига йист ца хулаш а лаьтта, цул тIехьагIа аьлар: «Бераштa а геттара хала [illegible] Укх классе дешаш волгa 40 дешархочох да а кана я шалхе а дийна долаш алкха итт бер мара дац. Кхойтта бер цIена бой да, уж дах лоаммхой дезалашцен гаьнаре гаргалонаш йолча кахаген.

— Iаьдалаша-м, бакъдар аьлча, геттара дукха хIамаш ду бераштa, — дIахо дувц Он Трона, — шоай де йиш мелъар ду. Тхацига школа хьа ма йийлайний, цхьайолча городехьа хIанзеле а бераий цIенои да болх беш. Аьна мала оттаргва аьхарна,— култ дIаьхоех цо сатийнна ладувгIаш эгIача классига, — дай-ноаной мичча дIа?

ТIехьагIа дийцар тхоца Он Трона шийн а мар хиннав. Из хиннараш а полпотовцаш ба, хIаьта из ше — дийна йисар а тамаш йолаш хIама да, яхаш.

Пхийна мутIахьа хиннача кхиа хIара кампучийски дезалга кхачийтад таьзети гIайгIех. БархI миллион хиннача нахах Пол Пота палачаша боабьйраш кхо миллион сагартга нах ба. Цу нах боаберий режима аIалла боньо а ядар дукен тIа яха, цудухьа из хIалакйир гIеттача халкъо. Халкъа Iаьдало шийн тхьам кIал лийнаб беррига дезалаш а бераш а. Берий оазаш ха йоаленнай лит шера яьсса лоттача классашка.

Тхо дIадолхар сарреза. Яха ахачара юрта кхачуйоагIар гамажаш. Азарха шоай коашка тхор ийдеш бер, мехо массанехьа а кхоечийтар къахьо хеташ йола кIура хьаж. Школашкара закитеш чакхъьйнар, бIаьраш шо-шоай цIеношка чуухаш латтар. ХIаьта школаш тIа мухо эгеш яр Ангкор-ватт яхача храма цхьа гIала доацца дилла сурт тIалаттаж йола байрах — Кампучийски мукъадоккхара ЦаI йолча фронта байрах.

г. Пномпень.

В. КАЛАШНИКОВ.
ТАСС корреспондент.

«Ак—Поларисашта» —цу тайпарча лозунгагIа чакхъьлар Великобритане хиина традиционни Олдермастонски марш. Из вIашагIъеллияр ядерни гераш дIададахара тIехьарча Болама инициативагIа, хIаьта Великобритане Коммунистическа парте, дукхача общественни политически организацеи, мехка лоархIаш йолча профсоюзни объединенеи оагIонгахьар шерра хьаллоашаш а яр.

Ядерни тохкамий тIема центр йолча Лондона юкхерча олдермастонера «Поларис» яха ракеташ тIайолча хиа кIал гIолла лелача ядерни лодкай Британски гIайренех йоккхагIъярех йола базa йолча Шотланде малхбузехьарча Фаслейне кхаччалца марше даькъа лоацараша бархI бIаь гаргга километр никъ баьб. Практически хIара городе цар вIашагIъеттаи хиний тIема духьалара митингашк демонстрацеш.

СУРТА ТIА: марше дакъа лоацараш.
А. ШАЛЬНЕВА телесурт.
ТАСС фотохроника.

Калейдоскоп

ИЗУМРУДАШ КОНТРАБАНДАЦА

Шера 23 миллион гаргга доллар дов Замбе бокъо йоацаш мехкара изумрудаш дIаккхаьхьар баьхьан долаш. «Африкен бизнес» яхача журнало язду: соахка Замбе паччахьалкхено европейски рынке изумрудаш а еха нийца ахча ах миллион гаргга мара хилацзар. ХIаьта малаь контрабандах пайда эцаш вар? Мехкарча горнорудни промышленносте болх бераш, дукхагIа долча даькъе вегличапаш а болаш, кIай поселенцаш ба. Уж шоаш контрабандисташ а контрабандистски синдикатешта «товар» лоаттадераш а ба.

Дукха ха яц укх мехкара масса йолча рынке дерригача дунен тIа хьадоахача изумрудах 38—40 процентага дIакхоачаш экспорт еш хиина. ХIанз геттара лохденвад цун дакъа, замбийсни Iаьдало яххача тайпара, шоай «гIулакх конвейер тIа» оттадаьча контрабандисташца къовсам лоаттабе а магаш царна. Замбера дена изумрудаш европейски рынкашка перекупщикаша дIайию, цул тIехьагIа Израиле дIаухий; уж. Укхаза обработка а йий юхадахь Малхбоален Европен США-я. Царна са боаккхаш обработка ечарна я зе хилац. Дикка хIама кхоач гаргга цу гIулакхах. Израила паччахьалкхенна хов обработка е изумрудаш мичара а кишта а кхоач. ХIаьта а ахча ахча да, уж хьенкхуьйтачар а обработка ечар а цIена долча гIулакхаш шоашта ца гуш санна дут Тель-Авиверча Iаьдало.

Б. ГАН,
АПН себ. корр.

Лагос.

ИСТАРА МУIАШ ЛАЦА

Португале Iай дIаттьайла латтеш цхьа юкъ а лыкха юха а хьайийлай истарашца лата керда сезон. «Тоурада» — цу зрелищах иштта оал укхаза — испански коррида тара а йоацаш, шийн башхало йолаш я. Масала, сийрда бесар хьекха спин[illegible] — «фарпи» истара фоартах, — чуухийтаж бола тореадорши гоараш тIа бегIаш кехкаш лел арене гIолла. Керттера «тоурадай» башхало я из къахетаме хилар: Испане санна, наха бIаргa а гуш уст буьц укхаза. Арена тIа хьайбаш доадер лира дикха я закона бехктохкаме оаш а да.

«Кхеххача» дIакхаьча уст тебу майрача «форнадушаша». Цар шоаш яхар дийта гIерташ, истара муIаш лоац. Эггара докхагIа дола денал лоархI истара тIа а хайна пуи цIог ладар.

Сакъердаме йолча эрзаца бIаь шерашка хьанинна традицеш чIоаггIа лорееш иле а, хано шийн хувцамаш юкъенхуь укхаза а. Укх денoшка Лиссабоне, мехкарча керттерча арена тIа, университета студенташа любительски «тоурада» хьокхача хана, сона бIаргтвайра керда хиннача тореадорех цаI цIеча мотоцикла тIа а хайна истарца лата хийчлуш.

Бакъда, хIанзара техника юкъейоалае гIертарах цхьаккха хIама хилацзар. Мотоцикла тIаххьийддача истаро муIашцен логашцен массилазза низ болаш хIама техар цунна. Водитель ведда хала кIалхара ваьлар.

В. РЕЗНИЧЕНКО,
АПН себ. корр.

Лиссабон.

КЪАХЬЕГАМО АЙДАЬ СИЙ

Урус-Мартановски районерча «Гехинский» совхоза номер кхоъ йолча ферме яха хьалар со цхьа. Ийрча сурт дар сона цига бIаргадайнар. Ферме чу уллача кхалаж тIара хьалгIеттача Iанаро доин оттадаьдар. Гонашка кхачалца боагIача хоттала латтар доахан, ферме хьагуш доакъар дацар. Цудухьа геттара кIезига яр доахангара йоаккха шура а. Укхаза яйзар сона эггара хьалха Мажиева ТIаус. Къамаьл тоссаделар тха. Хабара тIера яцар ТIаус. Цул совгIа из ферме балха ена а дукха ха яцар.

Доахана дIадилла тоъал доакъар даларе а хала дацар болх бе, — аьлар цо доккха са а даьккха.

ДIаккхар шераш, хувцабелар кулгалхой а. Фермака керте коммунист Медаев Адам оттавир. Юххьанца раьза хилацзар Адам цу балха. Доввар цунна фермера хьал, хьалхашка латта халонаш.

Ше балха венача хьалхарча дийнахьа дека дикагIа къахьегаш болча коммунисташца Т. Межиеваца, П. Дудаевица, учетчицаца А. Кантаеваца, кхычарца оагIув билар къонача бригадиро. Къаьстта доккха новкъостал дир кердача бригадира партгруппорго Кантаева Аминатa. Цар массане цхьана этта ра хьалха тоадир доакъара гIулакх.

Къонача бригадира хацар доакъарах дикагIа миштa пайда эца беза, хьайбаш миштa Iалашде деза. Кастта хетта дезаш хулар дукхача шерашка фермашка болх баьча нахага шийна ца ховр. Къаьстта дика новкъостал дир Мажиева ТIауса. Цо йовзийтар цунна хьайбаш кхабара, леладара зоотехнически бокъонаш. Доакъарах дикагIа пайда эцар, дукхагIа хьайбай продукции яккхар духьа хила ма йоаггIа социалистически яхь вIаштIехьъяьккхар ферме. Хьалха латтача йоккхагIа опыт йолча хIара доярка ца новкъостал дергдолаш тIачIоагIйир тIехьаюсаш яр.

Цу дерригe тоадир ферма коллектива балха гIулакх. Шура алсамъьнна а ца Iеш, цун хьоанал а лакхъелар цул тIехьагIа. Совхоза паччахьалкхенна дIалуш йола шура хьалхарча сорте хилар. ХIаьта хIанз Шалажера номер кхоъ йолча ферма коллектив балха хьокхамашка диллача районе дикагIчарех цаI я. Укхазара дийнахьа паччахьалкхенга дIаухийт кхо тонн хьалхарча сортах йола шура.

ХIара ди массаза доалл шерагIа яржаш я хьайбаш леладераштa юкъе социалистически яхь. Беча балха шийн ханнахьа итогаш ю. уж цIеча уголоке хьалтох, арахец «Молния» яха листокаш. Итт дийнахьа баьча балха итогех хьалхара кхо моттиг яьккхача доярканшта ахчан совгIат лу. Иштта беча балхах беркат доал. Дукха доярканш ба ферме хIанзлехьа ворхI бетта планаш кхоачашьаь.

Цу юкъе доккха дакъа доалл коммунистий Мажиева ТIауса, Дудаева ПIаьтIмата. ТIауса хьехам луш кхийна я къона доярка Дудаева ПIаьтIмат. Из зIамига йолча хана дена яр хьайбаш леладерий балхаца боккха безам болаш. ПIаьтIмата нана Хамаматуса дукха хIана ца эшаш тхьаь итт шера баьб доярка йолаш болх. ПIаьтIмата хьайбашца йола безам беннар цун нана я.

Пенсе йодаш Хамаматуса ше леладаь доахан, царна дика Iунал дергхиларах шек а йоацаш, шийн йоIага дIаделлар.

— Ма атта болх бац Iа хьайна тIалоацаш бар, амма сона ха-м хов хьо цу балхах лоархIаергйолга—аьнна нанас нийга цу хана даь къамаьл дагара далац ПIаьтIмата. Ферме доаркала балха йоагIаш барайтта шу даьнна яр ПIаьтIмат.

— Хьалхарча деношка халача уттайора со доахана. — яхаш дагалуьц ПIаьтIмата шийн балха хьалхара денош. — ЛаьрххIа Iомадича санна ведараш кIалтIайоахаш мIаргаш деттар, шура ца луш духьалдовлар. Цхьа ха яр со дояркала балха ярах дехке яьнна, балхара дIаяла безам этта. Фермера чуеча хIама хьалаца йиш йоацаш кулгаш лазар.

Иштта халонаш нийсъелар итт класс чакхйоаккхаше а ферме еача къонача йоIа балха юххьанца. Бакъда, халонех кхераенна тIехьашка ялацзар ПIаьтIмат.

Эттара хьалха караIомадир ше леладу доахан. Ше балха йоагIаш маьхка буьса а ди цун чIегIалтаеш аьрдагIа долча доахана лора цо. Доахаь укхашта даьлар, Шура а тIаккхета йоаелар. тIаккха ПIаьтIмата тайпан цIи а дояркий балха хьокхамаш дIаюздеча табела тIа тIехьарча мутIарашкара хьалъйьлар. Хьинаре къахьегаш хина къона доярка массехк шу дадалехьа дIанийсьелар шийн хьехамчаца, коммунистаца Мажиева ТIа[illegible].

— Ферме дукха бар лакха хьокхамаш гойташ бола доаркаш, — яхаш дувц ПIаьтIмата. — Царна юкъе къаьстта са бала кхаьча, сона гIо деш яр Мажиева ТIаус. Цо дика хеташ массарел хьалха даькъала йийдар со, дика хьокхамаш гойтарах са сий деш совхоза центральни усадьбе Цел байрах аййича. Тахан сона лов ТIауса дет чура баркал ала.

— Миштa кхьачар хьо, ПIаьтIмат, цу толамашка?— хаьттеча цо аьлар:

— Толамга вугар, сога хаьттача. кхо хIама да: шийн гIулакх дика довзар, болх безаш хилар, эттара лоархIамех дар — дика новкъостий хилар.

ПIаьтIмата беча балха лакха мах а беш, дика коммунист хургйолга ха а хоаш шийн мутIарашка дIайийцар из КПСС членалла, хIаьта 1973 шера «Знак Почета» яха орден а елар цунна.

Шалажерча шурий-товарни ферма парттруппорг я из хIанз. 1970 шера дена юрта Совета а Урус-Мартановски районни Совета а депутат йолаш хьайоагIа. Цунна корайоагIа балха лакха хьокхамаш даха а юкъарча вахаре хьинаре дакъа лаца а ха.

Укх шера план 1900 килограмм йолаш Дудаева ПIаьтIмата дош деннад ше леладеча хIара Iаттагара 3000 килограмм шура яккха.

ПIаьтIмата, ше агитатор хиларах тарра, къахьегамхошта вай партен правительстван политика дIайовзийт, тIахьех хьайбаш леладераш шура алсамъяккхара, цун хьоанал лакхъяра.

Х. АБАЕВА.

Кхоана—советски кагирхой Ди

Миллионаш болчу кагийча нахен шеккарашех дешала, чIоагIала, Октябра идеалаштех, В. И. Ленина васешташтех тешаме хилара образецаш хьахьонза. Уж болх беш ба коммунизм хьалъеш йолча массе моттигашка. Ленински комсомола хьалхаленца кагирхоша карерлаю марксистско-ленински мировоззрени, Iомалу хьинаре вахара позици йолаш хила. Парте тешаш а бейна комсомоли кагирхойи юкъе увз ханчакьалехейи доал деча, политически, боахама, социально - культурни дешаш хьестадеча, Даьхен довзонаш лорадеча.

Хьинар дола къона нах болх беш ба промышленносте, юрта боахаме, ВАМ, КаМАЗ, Атоммаш хьалъерий мугIарашка, мехкадьттан тимех, металлурге предприятешка, карерзаю Нечерноземье а Тюмена, Малхбоалерча СибарегIен, Гаьнарча Малхбоалех гаьнаш а, толамаш доах Iилма, культуре, халкъа образоване, бахача нaха гIулакх деча болх беш. Производства эффективности балха дикали лаккъаре, кхом бара, хьурмат дара, къахьегама дисциплина чIоагIъяра тIехьа дерригача халкъо лоргIабеча къовсаме хьалхарча мугIарашка ба уж.

Итташ эзараш йолча комсомольско-кагирхой коллективаша хадал хьалха, ВЛКСМ 60 шу дизарга, кхочашйир кхтилеткий хьалхарча кхаь шера планаш. Миллионаш болча кагийча нахен шеккарашех хIанз коммунистически къахьегама ударник яха сийлех цIи лелаю, шерлуш болгIа кагирхоша «Эффективностех дикалех кхтилеткайн — къонабарий энтузиазми творчество», «Юрта вахаш вала — йолза техника», яхача девизагIа дIаболабаь болаш.

ТIехдина дешаш, эскаре гIулакх даш Iилмани художественни творчестве толамаш доахаш, пятилетка дийлагIча шера плана заданеш КПСС XXV съезда решенеш, КПСС ЦК (1978 ш.) июльски ноябрьски Пленумий социнаш кхочашдеча хьинаре къахьегаш шахьабьлиеб кагирхой шоай цIейна.

ЦИФРАШИ ФАКТАШИ

● Кагирхой ба болхлоех аханел дукхагIа бараш, вай мехка эрригача интеллигенцех ахаш гаргга бараш а.

● Советски кагирхой хьалхалатта отряд — Ленински комсомол шоай мугIарашка 38 миллион саг чувоагIийна я, е мехка къоначa тIехьенах ахaнел совгIа барaз. ВЛКСМ йолаш йоагIа 60 шерa цун членаш болaш хилийнaб 145 миллиона советски нах.

● 730 эзар совгIа кагийнахи мехкариаи, вешта аьча вай мехка халкъа Советашкара депутатех кхоалагIа даькъа гаргга бараш кагий нах ба. Комсомоло, кагирхоша даькъа лоац Советаш вIашагIъйоххача, вачтахьалкхен балхашка, нахьехьгамо, дешара быта. Кагирхоша салаIара дешашта дола законодательствой лоредеча тIахьожам лоаттабу.

Оренбургски область. Хьинаре къахьегаш болгалду советски кагирхой Ди хIара вихьлагIа вола болхло комсомолец волча Орско - Халиловски металлургически комбината къонача болхлоша. Шу доладелча дена комбинато планал совгIа маьхала яьккхай ах миллион сом совгIа мах бола продукци. Цу дакъе доккха хIама кхерагIдьинад комсомолцашта. «Деррига металл — лахазагIа» «Цхьаккха тIехьасвусар уллув воацаш» яхача девизагIа дIайолаьвча дакъе хьинаре даькъа лоацаш ба къона болхлой. ВIаьш болча къонача металлургаша хьалха кхоачашгьыд пятилетка диъ шера заданеш.

Сурта тIа: мехлагIча дешна гIулакх деш йола сталеварий комсомольско - кагирхой бригада. Аьрдехьара аьттехьа—сталевара подручнеш В. Хрипков, Г. Капустин, А. Саитов, Б. Каменский, мастер В. Ляпков, сталевара подручни Р. Абайдулов, сталевар Р. Бахтиев, мостовой крана машинист П. Горбунов, сталевара подручни Г. Ипатов. Цу коллектива счета тIа шу доладелча дена планал совгIа заказагIа арахайца бIаьни тоннаш метал да.

А. СЕМЕХИНА сурт.
ТАСС фотехроника.

МАЦА ХЬАЛДАЬ ДАРГДА?

Хьамсара редакци! ХIара шера тоалуш, хозлуш хьайоагIа тха юрт Алхан-Кала. Грозненски района промышленноста юкъ лоархIаш я из. Укхаза я «Терек» яхача объединене филиал, элеватор, ковгIарча оалхазарий фабрика, леспромхоз, «Куларински» совхоз. Юрта йиъ школа я. Бераш Iомадеш лакха говзали йоккхо опыта йола хьехархой ба. Болх беш я сайралара белхарча кагирхой школа. Дукха я къахьега йиш йола кхыйола моттигаш а. Бакъда, иззал къахьега дукха моттигаш йолаш, 13 эзар совгIа саг вехача юрта салаIа, сакъерда культура ЦIа дац. Цхьабакъда, хьалде аьнна из цига доладаь дукха ха я. Укх пятилетка хьалхарча шера салаIа а сакъерда а баьхна нах чуэца безаш дар из. Тха юртахошта моттар цу хана «Чечингсельстрой» № 1068 йолча ПМК-с сихха из хьалдаьдоаккхаргда аьнна. Тхона хийттар гаьна хиннад. Иззал дукха ха яьнна яле а, 346 эзар сома мах болаш долча цу дIеина таханарча денга 158 эзар сома маьха мара хьа ца хьегаш, мухо доладеш, маьлхо доиъадеш, догIо дошадеш, маца хьалдаьдаргда ца хоеш латташ да цу ЦIен пенаш. Цу дакъе тха юртахоша даьча хаттарашта цхьаннахьара а луш жоп дац тхона. Цудухьа, «Сердало», хьа новкъосталца тха хаттар хургдар районен республика культура министерстван кулгалхошна: маца хьалдаьдаргда тха юртара культура ЦIа?

Я. ЦУЕВ.

Оаха яздаьчун лерагIа

«IаI дена болх беш из Долакоарча тха Почтови улица тIа дагIача массеэк дIатIара радио, хIанз-хIанз тоаергьа яхачул совгIа хуцалуш хIама дац. Укх бархI бетта радиого ладувгIа йиш йолаш дац тхо. Болх бой а ла бой а «точка» хилча ахча тела деза яхаш тхогара ахча дIаийду... Тхоай радио маца болх бе йолалургье ха ловрa тхона. Цу гIулакха «Сердало» редакцегара новкъостал а дех оаха, аьнна «Малгобекски» совхоза шофере С. Гардалоева дайта письмо ерадаьннадар газета тIа 22-ча мае.

Цу письмона жоп душ Нохч-ГIалгIай АССР бувзама производственно-техническа управлене начальникa А. Я. Хаита дайтад редакцега е кьахат: «Долакоарча Почтови улица тIарча радиоточкаша болх хIана бац аьна техника гучадалар абонентик лаьц телха хиннилга. 8-ча июне радиоточкаш болх бе йолаенна.

Шоай хашахьа уж кхоачабоанараш дIа ца даькарах бехктоккаве ээаб».

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

23-ча ИЮНЕ

С. М. Кирова ЦIерагIа Культурай салаIарен парк. 9.00. Болх беш хургьа аттракционаш. 14.00. Массовнаш, ловзараш, викторинаш. 16.00. Кинолекторий. «Дешархошта къахьегама кхетам балара нохчийн гIалгIайн толашагIйолча традицей лоархIам» яха лекци. 17.00. Музыкальни эстрада. Симфонически оркестра концерт. 18.00. Баьццара театр. Художественни самодеятельноста концерт. 19.30. «Къонал» яха кинофестиваль. 19.30. Хелхарий майда. Кагирхой салаIара сайре.

В. И. Ленина ЦIерагIа Культура Дворец. 11.00. Болх беш хургда «Заманхо» яха берий кинотеатр. 12.00. Берий майда. «Кагирхойи Конституции» яха беседа. 17.00. Кинозал, «Ден кердадараш» яха кинопанорама. 18.00. Чкчерина цIерагIча улицагIа бахача наькха цIей.

Н. К. Крупске ЦIерагIа Культура Дворец. 16.00 Болх беш хургьа аттракционаш. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий Культура Дворец. 10.00. Вожатешна - производственникашца дола вIашагIкхетар. 11.00. Парке йоля къахьегама десант. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. «Дай-мехка гIолла» яха кинопанорама.

24-ча ИЮНЕ

С. М. Кирова ЦIерагIа Культурай СалаIарен парк. 9.00. Болх беш хургьа аттракционаш. Советски кагирхой Денна хетадаь дукхача наьха сакъердар. 10.00. «Советски кагирхой иллеш» яха радиоконцерт. 14.00. Берий майда. Массовнаш, ловзараш, викторинаш. 14.00. Спортивни майда. Советски кагирхой Денна хетаь лхьаш. 15.00. Кинолекторий. «Киноискусствех лаьца» яха лекци. 17.00. Музыкальни эстрада. Симфонически оркестра концерт. 18.00. Баьццара театр. Кагирхой Денна хетаь торжественни сайре. 19.00. «Вайнах» яхача Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен халхара ансамбла концерт. 21.00. Фейерверк.

В. И. Ленина ЦIерагIа Культура Дворец. 11.00. Болх беш хургда «Заманхо» яха берий кинотеатр. 17.00. «Ден кердадараш» яха кинопанорама. 19.30. Ахканара кинолекторий. Советски кагирхоех дола документальни фильмаш хьоккаргда.

Н. К. Крупске ЦIерагIа Культура Дворец. 10.00 Болх беш хургьа аттракционаш. 12.00. Болх беш хургда «Къона ленинхо» яха берий кинотеатр. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий Культура Дворец. 10.00. Кагирхой Денна хетадаь утренник. 16.00. Спортивни яхьаш. 17.00. Эстрадни музыка концерт.

АТЕИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ ЛУШ

ХIара денна хозлуш лотт вай Дай-мохк. Хьинаре, дегаш айденна кахьегаш ба советски нах. Халахете а, шердаьнначунцара, вай заманца тоачунцара къаста ца могаш бола нах хIанз а цIенбенна дIабаьннабац. Болшо ба къахьегама тIера боаца, кхаам ийсу, кхалнахьа сий ца ду, дезала юкъе гIоны бола нах. Царех дукхагIбараш дынах тешаш а ба. Цудухьа къаьстта теркам тIалоаттабе безаш дола гIулакх да къахьегамхоашта атеистически кхетам балар.

Цу гIулакха культурно-просветительни учреждениеша беча балха мах баь ларвац. Цар дика вIашгIехьдоал тайп - тайпара йолча формаш методех пайда а эцаш, дынах тешаш болча нахана кхетама болх лелабе.

Iилман - атеистически знаней луча формаех дикагIа нах кхеташ я лекци. Политически а атеистически а чулоацам кIоарга болаш, вахара айхха юзаенна йолча лекце бонкха пайда лу дынах тешнчарца атеистически кхетама болх беча.

Цу тайпара лекцеш еш Долакоарча, Кердача Редантерча культура ЦIеношка. ХIанта из болх дика лел ала йиш яц «Луч» яхача ноксаш лелаеча совхоза. Чкалова цIерагIча поселка, Инаркъерча клубашка. Атеистически кхетам балара гIулакх во лел Нокхача Ачалкхен Дебий-Юртен. Цу юрташка хIанз а яц клубаш. Уж хIаннучул тIехьагIа хьас лерхIаш я «Чеченингушвино» объединени Нокхача Ачалкхера хьалаш вай дувццача тайпара дале я, белгалбаккха беза библиотекара Бязиева Лейлас бу атеистически болх. Библиотека тIуйола цIа доккха деце а. Лейлас еча беседашка, тайп-тайпарча темех лаьца еша лекцешка, кердадарешна ладувгIа ух юртара нах, парча юкъе, дукхагIа йолча хана, кагирхой а болаш.

Культучреждениеш денкарийла я вай советски, граждански кердачех дынца чоаенна йолчех обрядашкара башхалонаш наха йовзийта. Ишта, керда обрядаш вахара юкъе кхувлара балхаш во вIашгIехьдаьхадац Долакоа, Кердача Реданте, СоагIопча. Паспорташ дIаталар, юрта боахаме балха вахар, тематически сайренаш, дынах лаьцача хаттарийн жоппийн сайренаш устни журналаш, тIема ветеранашцеи къахьегаме хьалхалаттачарашцеи вIашагIкхетар — из я цу юртахнарча клубин учрежденей балха система. Бакъда, вай кицачa юрташка а саг ярахар къаьнарча Iадалех доацаш моттигаш а нийслу. Цу гIулакха теркам тIабахийта беза культучреждений кулгалхоша, юртсовета болхлоша.

Долакоарча культура ЦIено бу атеистически кхетама болх айхха бувзабенна ба цу юртарча № 7 йолча юкъерча школаца. Цу школе биологи, хими, физика хьехаш болча хьехархоша наьха советски вахара хьисап дувцаш долча устни журналага, диспуташка, беседашка безаме ладувгI дешархоша, юртарча берригача наха.

Цхьайолча клубай кулгалхоша тесса битаб атеистически кхетама болх. Цар йоах, цу лекцешка кIезига нах ух, атеистически балхаша наьха безам бац. Из гIулакх иштта хилар керттера бахьан да лекцей чулоацам эсала хилар, атеистически болх боагIачa тайпара вIашгIехьбаккха ца хар е ца лоарга. Цудухьа кIезига нах хул атеман лаьца лекцеш е кхыйола мероприятеш йолча хана Пушкина цIерагIча участкерча, Чкалова цIерагIча поселкерча, «Луч» яхача ноксаш лелаеча совхоза, Инаргьерча клубашка.

КIезига хул укхаза сакъердаме тематически сайренаш, боевзаш болча нахаца вIашагIкхетар, нах тIаозаре бола кхыдола гIулакхаш.

Атеистически кхетам баларa болх айхха бувзабенна хила беза юртарча интеллигенцеца: педагогашца, доабаи учреждений болхлоашца, юртбоахама специалисташца. Царна хов Iилман ларда тIа из болх дIабахьа, нийсса идейно - политически кхетам хаха бала. Цу гIулакха опыт, знанеш я цар. Вайна из харра, городечул дукхагIа ба юрта дынах теша нах. Цун бахьан да ды чIоагIбе гIертаьш. из дIа ца боалийташ юрта тайп-тайпара хьалаш хилар. Уж хьалаш терьйа а деш, моттигерча вахарча бувзабенна хила беза дынпара къовсам.

Районерча библиотекаша кIезига болх бац къахьегамхошта юкъе атеистически пропаганда еш. Цу гIулакха каст-каста мероприятеш чакхйоах цар. Массайолча библиотекашка дына духьаларча книжкай выставкаш ю, атеиста уголокаш яьй. Районерча центральни библиотеке яьта выставке массала а керда литература хул, деша дIаденначоа учет лелаю. Къаьстта белгалбаккха беза цу библиотека берий отделение бу болх. Бераша кхетадергдола книжкаш хьа а херра царна — массанен а дIахозаргдолаш деш, беседаш ю, цIагIа деша книжкаш тел. Шоашта могар ду саинетам дынах мукъа болаш бераш хьалкхедара.

Долакоа, Кердача Реданте, Юкъерча Ачалкхе болача нахана дынах лаьца, хIара сагаца къаьст - къаьста а беш, болх бу. Библиотекарашa Бельтоева Аьсета, Льянова Фатимас, Маматова Зинас, Бязиева Лейлас атеистически темах лаьца дешархой конференцеш яьй шоай юрта. Уж каст-каста го йиш я шурий-товарни ферме, бригадашка, цIеча уголокашка, шоай юртахой бахача цIеношка.

Цхьаболча наха хет, атеистически болх дынах тешача нахаца мара лелабе безац аьнна. Из нийса дац. Атеистически балха юкъе оазабеза дынах тешараш а ца тешараш а. ХIаьта из де дезараш эггара хьалха юртара культпросветучреж д е н е й болхлой а ба.

Берригача къахьегамхошка дынах лаьца бакъдар дувца деза. ДIахайта деза ды - маца а миштa а наха iоаш хьаккелльб, из хьанна эшаш хиннаб, таханарча дийнахьа цо наха ду зе.

Ширдаьначунна къовсам а лоаттабеш, керда обрядаш вахара юкъехувлача комиссешка кхы а тIатеIIа бе беза шоай болх.

ХIара культура Дворец, ЦIа, юртара клуб хIара денна къахьегамхошта кIоаргга атеистически кхетам балара кхуврт а хинна дIаотта еза.

З. СОЛТУКИЕВА.

ФЕ ХИЛА

Наькъа лелара правилех 14 шу далаза долча бера бокъо яц велосипедаца транспорт лелача наькъашка лела. Бакъда из хоиве а цхьаболa дай - нанoй из гIулакх теркал деш бац. Из бахьан долаш дукха зуламаш хул.

Грозне вахача бархI шу даьннача Исаев Увайса дас велосипед ийцаяр, бакъда наькъа лелара правилаш ца а ховш велосипед лалла Iомаваланза а вола кIаьнк машина кIалвахав. Из деррига бIаргагуш лаьтта кIаьнка да ГАИ болхлошка гIерташ хинав новкъа машинаш хIана зеьнйт ала гIерташ, хIаьта кIайца бехк вIалла дIа гIа ацаш хиннавац. Машинаш лелача новкъа хара велосипед хахка моттиг йоацилга хоиве а кIаьнка из нийцаэдаь ба берригa бехк.

Иштта зулам хилар тIаккхача йоаллац йоагIача автомобила хьалхашка гIолла наьлгагIа велосипедаца тIехлелха бешача № 25 йолча школа дешархошта Косыгин СергIейнен Журавлев Юренен. Водителa шийна мотар лаьд зулам ца хилийта гIерташ, бакъда хIаьта а бераш чIоагIа зоа а лаь больнице дихьад.

Лоажаш наькъашка лелара правилаш толхаярах зулам дир «Трансельхозтехника» ГАТП водителa Болтиев Iаьлас. Толстов – Юрта бодача новкъа Терски дукъагIа кIал воагIаш гобаькка бодача новкъа ца а водаш духхьала чувахa веннав из, бакъда цун УРАЛ-а торимазаш болх ца беш сайнай. ТIаккха машина май а сиха чуяхай, тIакIал тIа ийкхай.

Наькъа йистерча сангарчу а кхесса машина кIал тIа яьккхай Грозненски УТТ водитела С. С. Дудушева а. Водитель а машина тIа ваьгIа шин саг а лозавьв.

ДIадахача кIирагIа (14-21 июне) республика наькъашка 31 аварe хиннай, 3 саг веннав, 28 саг лозавьна.

НГI АССР МВД ГАИ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Iуйранара гимнастика.
9.05 — «АБВГДейка».
9.35 — «Школа, вай-малой!».
10.05 — «Сейлахь-боккхача Дайнеала» яха киноопоэма. «Белорусски мукъамашкхар» яха 14-гIа фильм.
10.55 — П. И. Чайковский. Концерт.
11.15 — «Поэзи». А. Ахматова.
11.45 — «Iуйранара почта» яха музыкальни программа.
12.15 — «ДолагIа дола ткъанаш — дукхагIа».
12.45 — «Доттаг1ал» яха телевизионни журнал.
13.30 — «Спортлото» тираж.
13.40 — «УпагIцIена». Iилмано-популярни программа.
14.30 — Кердадараш.
14.40 — «Из шуга дукхерда».
14.50 — Берашта дола фильм. «Йоазар» яха телевизионни художественни фильм.
16.35 — «Дийнача хIамай дуккатIа».
17.55 — «СелaIад». Халкъа творчества телевизионни программай кхоалагIа Дунен кхалкъашта юкъерa фестиваль. Маврикий.
18.25 — Мультфильм.
18.45 — «Правда» газета политически обозреватель Ю. А. Жукова дунен халкъашта юкъерча темах йола беседаш.
19.30 — «Парижская обитель» яха художественни фильм. Хьалхара сери. (Итали—Франци).
21.00 — «Ха».
21.35 — «Жимарий, мехкарий!». Передача йистелхац — кердадараш.

II ПРОГРАММА

10.00 — «Шахматни школа». Кхоалача бен бола передача.
10.30 — «Эрсий кхамака». Передача юкъе дакъа лоацаш я СССР Лаьттера в юкъерa специальни а дешара министр В. П. Елютин.
11.00 — «Спорт-клуб».
12.15 — Н. А. Римски-Корсакова произведенеш кхочашъеш Центральни телевидене Дунен-радиоки радион симфонически оркестра.
12.00 — «Вай совнай бен».
13.10 — «Iилман вахар».
13.40 — Кхоана советски кагирхой Ди да. ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара Г. Х. Эльмурзаева къамаьл.
13.50 — Документальни фильм.
14.20 — Житомирски пачтахьалкхен музыкальни - драматически театра спектакль.
16.25 — «Дагалоацам наькъашка гIолла» яха документальни фильм.
16.50 — «Шийл ирах» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. Хьалхара сери.
18.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Торпедо» (Москва) — «Шахтер» (Донецк). «Торпедо» яхача стадионера трансляци.
19.45 — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!».
20.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Минск) — «Спартак» (Москва). ШоллагIа тайм. Минскера передача.
20.45 — Филармонически оркестра довзал дезьара исполнителаш (Нидерланды).
21.00 — «ДIакхале ворамела» яха телевизионни художественни фильм. ШоллагIа сери.

24 ИЮНЬ
СОВЕТСКИ КАГИРХОЙ ДИ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
9.00 — «Зорвало я дIаоттаI».
9.05 — «Хьоалуш дат деррига дуне». Советски наьхой концерт.
9.30 — «Гургаабетта сахьат».
10.00 — «Советски Союза гIулакх деш ва!».
11.00 — Дунен халкъашта юкъерча бера Шорага. «Кхиир шарта сомий беташаш». Телевизионни документальни фильм.
12.00 — «Музыкальни киоск».
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — Театральни спектакль. К. Симонов — «Кхоана вораI аьлча». Ермоловой цIерагIча Москвски театра фильм-спектакль.
16.00 — «Камаьнцъбара клуб».
17.00 — «Корчагинцаш». «Дитале дIахайода».
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — «Шун письмоеш». Музыкальни программа.
19.35 — «Парижская обитель» яха художественни фильм. ШоллагIа сери. (Итали — Франци).
21.00 — «Ха».
21.35 — «Мердански дахна уйдиш» яхача телевизионни документальни фильма премьера. Йистеххьача — кердадараш.

II ПРОГРАММА

10.00 — «Советски кагирхой Денга». «Дай новкъа гIолла» яха документальни фильм.
10.30 — «Говза кулгаш».
11.05 — «Iуйранара почта» яха музыкальни программа.
11.30 — «Кхерам боацаш дIа-ъеа лелар».
12.00 — Йогача атлетиках йола дунен халкъашта юкъера яхь. СССР вIашагIтетта команда — ГДР вIашагIтетта команда. Лейпцигера передача.
12.30 — «Школа, дай-малой!».
13.25 — «БIаргагуйдар — тешалаьдар».
14.25 — «Саг а замон я».
14.55 — «Олимпийски тагIе тIа». Останкино концертни студе вIашагIкхетар.
16.40 — «Ший ирах» яха телевизионни дукхасерийни художественни фильм. ШоллагIа сери.
17.50 — Г. Свиридов. «Пушкински венок» яха хорана дола концерт.
18.00 — «Довзал деьарта жерата кхоарам а мукъамаш а».
18.45 — «УпагIцIена» яха Iилман-популярни программа.
19.30 — «СелaIад». Халкъа творчества телевизионни программай кхоалагIа Дунен халкъашта юкъера фестиваль. Маврикий.
20.00 — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!».
20.15 — Йогача атлетиках йола Дунен халкъашта юкъера яхь. СССР вIашагIтетта команда — ГДР вIашагIтетта команда. Лейпцигера передача.
21.00 — «Геттара Iуйран» яха художественни фильм.

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 9 — 14 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 29 — 34, Грозне 32 — 34 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанеи ломмен цхьайолча моттигашка догIа а делхаш, хувцалуш морхаш а йолаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 10 — 15, дийнахьа 21 — 26 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

БАЛХА ГОВЗАЛ IОМАЕ А ДIАХО ДЕША А АЬТТУВ БА УКХАЗА

№ 4 йолча юкъерча профессионально-техническе училища 1979 — 1980 дешара шера дешархой деша дIачуэцилга

ДIАХОЙТ

укх специальностех:

8 класс чакхъьякххараштa:

1. Бурильщика гIоьча.
2. Автомобила ремонт ю слесарь.
3. Электрогазосварщик.
4. Электромонтер.
5. Химически анализа лаборант.

Дешара ха—3 шу.

Училище чакхъьякххарашта дIалу юкъера образовани яьккхарах дола диплом, 3—4 разрядагIа квалификаци а лу.

ТIехдина дешаш училище чакхъьякххараш вуззашех военни училищешкеи деша хьожабу.

10 класс чакхъьякххараштa:

1. Бурильщика гIоьча.
2. ГIишлоно-отделочники: штукатур, малар, плиточник.

Дешара ха—1 шу.

Училище чакхъьякххачул тIехьагIа 3—4—5 разрядагIа квалификаци лу.

ТIехдина дешаш чакхбьиннараш льготни условех вузе деша хьожабу.

Деша воагIачо хьачудала деза документаш:

1. Дешархочун дай-ноаной заявлени.
2. Образованех дола тешал.
3. Вай ха тIайола тешал (16 шу даьннарашa — паспорт).
4. Вахача моттигера справка.
5. Школера характеристика.
6. Автобиографи.
7. 3х4 размер йолаш ялх фотокарточка.

Медицински комиссегIа чакхвоал училища еннача направленех.

Медкомиссах чакхвоннар экзаменаш йоацаш училище деша дIачуэц.

Училища адрес: г. Грозный, 364029, 12 участок СГПТУ-4. Автобусаш №№ 13, 34, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

ДЕША БАХА ЛОВЧАР, ТЕРКАМГА!

Грозненски мехкдаьтта техникуме 1979—1980 дешара шера дийнахьарча отделенешка деша

ДЕШАРХОЙ ДIАЧУЭЦИЛГА ДIАКХАЙКАДУ

Укх специальностех:

1. Пайдане оахкалаш лохаш ю геофизически методаш пайдане оахкалаш долча моттигашка тохамаш дари.
2. Мехкдаьттан, газови скважинашта эксплуатаци яр.
3. Мехкдаьттан газови скважинашта бурув тохар.
4. Цераш ювлара духьалара техникех кхерамзлен.
5. Мехкдаьтта промыслови хими.

ДЕШАРА ХАНАШ

8 класс яьккхарий — 3 шун 6 бутти.

10 класс яьккхарий—3 шу.

Техникуме деша боагIараша заявленеш хьайна:

1 июне дена 31 июле кхаччалца;

Деша дIачуэцаш дIалуш йола экзаменеш хургьа: 1 августа дена 20 августа кхаччалца.

Деша боагIарашa дIалла еш экзаменаш:

8 класс чакхъьякххараша:

1) Математика (устно).
2) эрсий мотт (диктант).

10 класс чакхъьякххараша:

1) Математика (устно);
2) Литературен эрсий мотти (сочинени).

Оценкаш «4», «5» йолаш 8—10 классаш чакхъьякхараш экзаменаш йоацаш дIачуэц «Мехкдаьттан газовни скважинашта бурув тохар», «Мехкдаьттан газовни скважинашта эксплуатаци яр» яхача специальностех техникуме деша.

Заявленеца хила деза документаш:

Пизза юкъера йоаца е юкъера школа йистаяккхара тешал е аттестат (подлинник).

Медицински справка (форма № 286) (справка бланкаш техникумера дIаоца йиш я).

Привившкайн анализий результатийн хьакъехьаре справка.

5 фотокарточка (керта тIа хIама а йоацаш дакъахца. 3х4 размер йолаш).

Вай ха тIайола тешал е паспорти военни билети (техникуме хьавеча хьахьокха деза); производствени балха стаж йолчо къахьегама книжка тIара хьайица выписка.

Заявленеш хьачу а кIхо йоагIаш йола справкаш дIа а тел укх адресагIа: НГIАССР, 364006, г. Грозный, Клары Цеткина ул., 14/53.

Приемни комисси (33-гIа кабинет). Телефон 2-63-09, хьаеха 52.

Дирекци.

БАЛХА ХЬЕХ

Тамбовски областерча «Пластмасс» яхача Котовски заводе массахана болх бе хьех химически производства операторашн аппаратчикашн, слесараш, электромонтераш, контрольно-измерительни приборийн автоматикаш электрослесараш, газоэлектросварщикаш, плотникаш, каменщикаш, жестянщикаш, штукатураш, маляраш, тайп-тайпара балхашн дераш.

Специальность йоацаш бараш производства процессе специальность Iомае йиш йолаш ба. Заводе иштта дIаэц юкъера юкъара образовательни школаш чакхъьякхараш а. Цхьаь болча наха дика кийчъьйча общежитера моттиг лу, кIезига дезал барашта — дезал чубахача общежитера цIа лу цхьа шу далалехьа.

Цу хьакъехьа дукхагIа ха безам бар ха йиш я балха нах дIахьежабарен информацеи бюро, город Грознерча Победа проспект, 40 адресагIа а Урус-Мартановски, Сунженски, Наурски, Шелковской, Шалински райисполкомашнарчеи городашка Гудермессе, МагIалбике — горисполкомерчеи къахьегама болча уполномоченнешка гIолла.

БАХАЧА НАЬХЕН ОРГАНИЗАЦЕНИ ТЕРКАМГА!

Электрически энерги йоагаеш, йоахкъь йоацача помещенешка оттаь электросчетчикаш латтача бахача нахаген организацешкеи дIахойт царна гIулакх де аттагIа хургдолаш уж шийлача хана йоахкъьеш йолча помещенешка оттае езилга.

Нагахьа сена 1979 шера 1 октябрь хьа тIа кхачалехьа электросчетчикаш йiайхача помещенешка оттаь ца хуле электроэнерги дIа ца тела соцдергьаь.

«ГРОЗЭНЕРГО» РЭУ ЭНЕРГОСБЫТ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителa — 9-24-03; бехктоккхама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорско — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 8-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ02276. «Грозненский рабочий» издательстви типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3909.